

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU8001	5	VU Filosofijos fakultetas, VDU Socialinių mokslų fakultetas, KU Pedagogikos fakultetas	Edukologijos katedra Edukologijos katedra Edukologijos katedra

Pavadinimas

Šiuolaikinės ugdymo filosofijos problemos

Pavadinimas anglų kalba

THE ISSUES OF CONTEMPORARY EDUCATIONAL PHILOSOPHY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,5
Seminarai	0,5
Konsultacijos	1
Individualus darbas	3

Anotacija lietuvių kalba

Dalykas skirtas supažindinti studentus su šiuolaikinėmis ugdymo filosofijos paradigmomis, išugdyti studentų gebėjimą atpažinti ir analizuoti skirtingas ugdymo perspektyvas filosofinių prieigų požiūriu, tyrimų metodologijai taikyti tinkamas epistemologines nuostatas ir instrumentus. Studentai bus mokomi analizuoti ugdymo filosofijos tekstus ir aiškiai pateikti savo argumentais grįstą nuomonę, dalyvauti teoriniame švietimo diskurse tinkamai naudojant ugdymo filosofijos žodyną, savarankiškai planuoti edukologinius tyrimus metodologijai pasirenkant vieną ugdymo filosofijos kryptį.

Anotacija anglų kalba

The aim of the course is to introduce students to a new contemporary paradigms of education philosophy, to foster their ability to recognise and analyse different educational perspectives from the philosophical point of view and to find out methodological access to the educational research. Students will be taught to analyse philosophical texts, participate in theoretical discourse and express their position using philosophical vocabulary, to plan and organize the research independently applying one of the philosophical (epistemological) paradigms for methodology.

Studijų rezultatai:

Sėkmingai pabaigę studijas, studentai gebės:

1. Apibūdinti šiuolaikinės švietimo/ugdymo filosofijos ištakas ir sampratų skleidimąsi bei įvairovę;
2. Apibūdinti vyraujančias švietimo/ugdymo filosofines sroves, išskiriant esmingiausias jų bruožus;
3. Įvardyti vyraujančias švietimo/ugdymo filosofijos sroves šiandienos Lietuvoje, švietimo sistemoje (formaliojoje ir neformaliojoje) bei platesniame visuomeniniame politiniame diskurse;
4. Atskleisti paradigmos sąvokos reikšmę bei pateikti paradigmos paraleliškumo, sankirtų bei prieštarų pavyzdžių pasaulio ir Lietuvos švietimo arenoje;
5. Pagrįsti ugdymo tyrimų strategijų ir metodų metodologiją epistemologiniu pagrindu.
6. Parengti ir ginti savo tyrimo filosofinių pamatų apybraižas.

Turinys

1. Šiuolaikinės švietimo/ugdymo filosofijos samprata ir paskirtis: eklektiškumas, nesistemiškumas.
2. Filosofijos kaip ugdymo teorijos reikšmė.
3. Pragmatizmas (James, Dewey),
4. Analitinis ugdymas (Peters),
5. Egzistencialistinis ir fenomenologinis ugdymas (Denton),
6. Dialogo filosofija paremtas tarpkultūrinis ugdymas (Green),

7. Konstruktyvizmas (Berger, Luckmann, Schuetz),
8. Neomarksistinis ugdymas (Apple, McLaren, Giroux, Freire),
9. Feminizmas (Noddings) ir postkolonijinis ugdymas,
10. Postmodernus ugdymas (Usher, Edwards).
11. Postmodernizmo kritika (Burbules).
12. Hermeneutika ir ugdymas (Gallaher).
13. Švietimo diskurso konstravimas ir atpažinimas: stereotipai, prietarai, įtikinėjimo formos, mitinės konstrukcijos.
14. Galios, kontrolės ir ugdymo disciplinavimo priemonės filosofijos požiūriu (Apple, McLaren, Giroux, Foucault)
15. Popkultūros ir žiniasklaidos diskursai, jų įtaka švietimui ir ugdymui.
16. Rytų filosofijos ir religijų sklaida šiuolaikinėje vakarų visuomenėje ir jų įtaka netradicinėms ugdymo mokykloms.
17. Ugdymo filosofija Lietuvoje: tendencijos, problemos, kritika.
18. Epistemologijos kaip edukologinių tyrimų metodologijos reikšmė ir praktinis taikymas.
19. Paradigos: ontologinių, epistemologinių ir metodologinių idėjų sąsajos.
20. Epistemologinės nuostatos ir paradigos ugdymo tyrimuose.
21. Socialinė epistemologija ugdymo tyrimuose (Goldman).
22. Kritinė teorija pažinimo procese – feministinis, neomarksistinis, postkolonialinis pažinimo procesas (Harding, Harraway, Collins).
23. Socialinis konstruktyvizmas (hermeneutinė ir fenomenologinė perspektyva ugdymo tyrimuose).
24. Nuo epistemologijos prie tyrimo metodologijos: ugdymo tyrimų strategijų ir metodų epistemologinis pagrindimas.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Taikomas kaupiamasis vertinimas: esė (30 %); atsakymai į atvirus klausimus raštu per egzaminą (70 %).

Atsiskaitymo darbuose siekiama atskleisti, ar studentai geba:

1. Apibūdinti šiuolaikinės švietimo/ugdymo filosofijos ištakas ir sampratų skleidimąsi bei įvairovę;
2. Apibūdinti vyraujančias švietimo/ugdymo filosofines sroves, išskiriant esmingiausias jų bruožus;
3. Įvardyti vyraujančias švietimo/ugdymo filosofijos sroves šiandienos Lietuvoje, švietimo sistemoje (formaliojoje ir neformaliojoje) bei platesniame visuomeniniame politiniame diskurse;
4. Atskleisti paradigos sąvokos reikšmę bei pateikti paradigmų paraleliškumo, sankirtų bei prieštarų pavyzdžių pasaulio ir Lietuvos švietimo arenose;
5. Pagrįsti ugdymo tyrimų strategijų ir metodų metodologiją epistemologiniu pagrindu.
6. Parengti ir ginti savo tyrimo filosofinių pamatų apybraižas.

Literatūra

1. Duoblienė L. Šiuolaikinė ugdymo filosofija: refleksijos ir dialogo link. Tyto alba, 2007.
2. Noddings N. Philosophy of Education. Stanford university, 1998
3. Globalization and education. Ed. by Burbules N.C., Torres C.A., London and New York: Routledge, 2000.
4. Usher R., Edwards R. Postmodernism and Education. London and New Yourk: Routledge, 1996.
5. Dewey J. Democracy and Education. Chicago, 1997
6. McLaughlin T.H. Šiuolaikinė ugdymo filosofija: demokratiškumas, vertybės, įvairovė. Kaunas, 1997.
7. McLaren P. The Educational Researcher As Critical Social Agent: Some Personel Reflections on Marxist Criticism in Post-modern Times of Fashionable Apostasy// Multicultural Research: A Reflective Engagement with Race, Class, Gender and Sexual Orientation. Ed. By Grant C.A. London: Falmer Press, 1999.
8. McLaren P. Schooling as Ritual Performance. Toward a Political Economy of Educational Symbols and Gestures. Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 1996.
9. Apple M.W. Education and Power. New York and London: Routledge, 1995.
10. Peters R.S. The Aims of Education – Conceptual Inquiry// The Philosophy of Education. Oxford University Press, 1973.

11. Denton D. E. The Language of Ordinary Experience: A study in the Philosophy of Education. New York, 1970.
12. Duoblienė L. Ideologizuotos švietimo kaitos teritorijos. Vilnius: VU leidykla, 2011. 261 psl.
13. Denzin N.K. Linkoln Y.S. (Eds.). Handbook of Qualitative Research. Sage Publications, 1994, 643 p.
14. Berger P.I., Luckmann T., Socialinės tikrovės konstravimas. Vilnius: Pradai, 1999.

Studijų modulio rengėjai

Prof. Lilija Duoblienė, Vilniaus universitetas, prof. Natalija Mažeikienė, Vytauto Didžiojo universitetas, prof. habil.dr. Ona Tījūnėlienė, Klaipėdos universitetas

Patvirtinta Edukologijos mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU8002	5	VDU, Socialinių mokslų fakultetas KU, Pedagogikos fakultetas	Edukologijos katedra Socialinės pedagogikos katedra

Pavadinimas

Socialinių tyrimų metodologija

Pavadinimas anglų kalba

SOCIAL RESEARCH METHODOLOGY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba

Modulyje sudaromos galimybės studentams svarstyti esminius mokslinio darbo ir temos pasirinkimo klausimus, analizuoti objekto ir raiškos aspektus, argumentuoti tyrimo parametrų pasirinkimo ir formuluotės problematiką. Kiekybinių ir kokybinių tyrimo metodų dermės ir tarpusavio sąveikai metodologijos pilnatvėje taip pat skiriamas dėmesys.

Anotacija anglų kalba

The objective of this course is to develop the PhD students' knowledge of social research in education, to develop the students' abilities to implement the empirical research in valid and reliable way, to develop the students' attitudes to recognize the value of research in production of new knowledge. Research designing (defining ontology, epistemology, research question and object, hypotheses and assumptions, sampling etc.), the attributes of qualitative and quantitative methods, research quality, - these topics are discussed in the course in relation with research proposals of PhD students.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį doktorantai gebės:

1. Apibūdinti socialinio tyrimo diskursyvinę problematiką suvokiant socialinių tyrimų esmines paradigmas, epistemologines sampratas, kiekybinio bei kokybinio tyrimo esmines charakteristikas.
2. Projektuoti socialinį tyrimą tiriant švietimo ir ugdymo reiškinius apibrėžiant tyrimo ontologiją ir epistemologiją, formuluojant tyrimo klausimą, objektą, hipotezes, sudarant tyrimo imtį.
3. Įgyvendinti socialinio tyrimo – kiekybinio ir kokybinio - kokybės užtikrinimo metodus taikant pagrįstumo ir patikimumo, įtikinamumo ir patvirtinamumo procedūras.
4. Atpažinti etinius tyrimo atlikimo klausimus;
5. Vertinti etikos užtikrinimo priemonių tinkamumą ir jas ir taikyti tyrimo etikos užtikrinimo priemones.

Turinys

1. Socialinio tyrimo tikslai. Socialinio tyrimo tikslai ir uždaviniai. Socialinių tyrimų tipai. Socialinio tyrimo taikymo sritys.
2. Socialinio tyrimo pagrindai. Dedukcija versus indukcija. Pozityvizmas. Konstrukcionizmas ir prasmės rekonstrukcijos. Kritinė teorija. Interpretatyvizmas. Feminizmas. Objektivistinė ir subjektyvistinė realybės koncepcijos, Pozityvistinė/ postpozityvistinė, interpretatyvistinė/ konstruktyvistinė ir emancipacinė paradigmos.
3. Kokybiniai ir kiekybiniai tyrimai. Struktūruota tyrimo strategija ir standartizuotas duomenų rinkimas. Konformacinis ir matavimo kiekybinių tyrimų aspektas. Nestruktūruota tyrimo strategija ir nestandardizuotas arba pusiau standartizuotas duomenų rinkimas. Eksploracinis ir interpretacinis kiekybinių tyrimų aspektas. Kiekybinių ir kokybinių tyrimų trianguliacija.
4. Tyrimo kokybė. Pagrįstumo ir patikimumo samprata bei procedūros kiekybiniame tyrime.

Pasikliaujamumo ir patvirtinamumo samprata bei procedūros kokybiniame tyrime. Ekologinis validumas.

5. Tyrimo etikos principai. Tyrimų etikos kodai. Jautrus tyrimas.
6. Tyrimo projektavimas. Tyrimo epistemologijos, teorijos, metodologijos ir metodų apibrėžimas. Tyrimo socialinis ir mokslinis aktualumas. Tyrimo problema, klausimai, objektas, hipotezės, tikslas ir uždaviniai. Objekto operacionalizacija. Tyrimo imties sudarymas.
7. Kiekybiniai duomenų rinkimo ir apdorojimo metodai. Latentinių ir manifestinių kintamųjų samprata. Klausimyno sudarymas. Nuostatų matavimai. Eksperimentas. Stebėjimas. Interviu. Pusiau standartizuoto apklausos instrumento sudarymas. Giluminio interviu samprata. Focus ir delfi grupės. Turinio analizė. Veiklos tyrimai. Atvejo analizė. Etnografinis tyrimas ir dalyvaujantis stebėjimas.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

1. Parengtas individualaus edukologijos disertacinio tyrimo projektas, kuriame apibūdinta tyrimo ontologinė ir epistemologinė perspektyvos, apibūdintas tyrimo objektas, tikslas, uždaviniai, hipotezės, įvardintas tyrimo klausimas ir apibūdinta tyrimo problema, aprašyti numatomos tyrimo imties sudarymo procedūros, apibūdintas tyrimo kokybės užtikrinimo metodai, parengtas tyrimo instrumentarijus projektas.
2. Išanalizuotos bent dvi edukologijos ir bent viena gretimos mokslų krypties disertacijos pagal socialinio tyrimo parametrus, analizuotose disertacijose atpažintos stipriosios ir tobulintinos vietos.
3. Parengtas ir pristatytas metodologinis pranešimas pagal tam tikrus, iš anksto duotus, socialinio tyrimo parametrus: tyrimo ontologija ir epistemologija; kiekybinio ir kokybinio tyrimo atributai ir jų derinimas; tyrimo kokybės užtikrinimo metodai; tyrimo etikos probleminiai klausimai.
4. Taikomas kaupiamasis vertinimas, informacija detalizuojama diskusijoje (dėl procentinės darbų įvertinimo išraiškos)

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Bitinas B. (2006). Edukologinis tyrimas: sistema ir procesas. Vilnius: Krona.
2. Bryman A. (2008). Social research methods. Oxford University Press.
3. Flick U. (2007). Managing Quality in Qualitative Research. The Sage.
4. Jupp V. (Ed.). The Sage dictionary of social research methods. London, Sage, 2006
5. Kardelis K. (2002). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Kaunas: Judex.
6. Patton M.Q. (2002). Qualitative Research & Evaluation Methods. Sage Publications.
7. Tidikis R. (2003). Socialinių mokslų tyrimų metodologija. Vilnius: LTU.

Papildomi šaltiniai

1. Bitinas E. (2002). Pedagoginės diagnostikos pagrindai. Vilnius.
2. David M., Sutron C.D. (2004). Social research : the basis. London etc.: Sage.
3. Hollis M. (2000). Socialinių mokslų filosofija. Vilnius
4. Rienecker, L., Jorgensen, P. S. (2003). Kaip rašyti mokslinį darbą. Vilnius: Aidai
5. Strauss A., Corbin J. (1998). Basics of qualitative research: techniques and procedures for developing grounded theory / Anselm Strauss, Juliet Corbin.-2nd ed.-Thousand Oaks, London, SAGE,
6. Žydzūnaitė V. (2007). Tyrimo dizainas: struktūra ir strategijos. – Kaunas.
7. Wengraf T. (2001). Qualitative research interviewing: biographic narrative and semi-structured methods. London: Sage.

Studijų modulio rengėjai

Prof. dr. Jonas Ruškus, Vytauto Didžiojo universitetas, Prof. dr. Liudmila Rupšienė, Klaipėdos universitetas

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr.1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU9001	5	VDU, Socialinių mokslų fakultetas VU, Filosofijos fakultetas	Edukologijos katedra Edukologijos katedra

Pavadinimas

Aukštosios mokyklos didaktika

Pavadinimas anglų kalba

DIDACTICS OF HIGHER EDUCATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Šiame modulyje siekiama sudaryti galimybes doktorantams pasirengti dalyvauti mokslinės veiklos sklaidoje plačiąja prasme bei studijų organizavimo, dėstyto prasmė. Modulis yra orientuotas į savo, kaip mokslininko – dėstytojo kompetencijos tobulinimą, sudaromos prielaidos pasirengti dėstyto savo tematikos srityje, analizuoti akcentuotinus savo veiklos tobulinimo ateityje klausimus.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

Didactics of higher education is an applied branch of education science. The following issues are analyzed in this course: the main phenomena of education and their relationship; the most significant teaching and learning theories; learning by doing. Teaching methods and their applications are covered: lectures, learning in small groups, projects, case studies, discussions, workshops, debates, brainstorming, etc. Other issues are teaching resources; teaching models for effective learning (consecutive and problem based), development of study programs and their logic, goals, tasks and structure; strategies for the development of productive learning environment; open and distance learning; control, assessment and evaluation of study results; assessment systems; problems of study quality assurance at university: dimensions, standards, criteria and methods.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį doktorantai gebės:

1. Interpretuoti teorinius ir politinius švietimo teiginius, vesti mokslinę diskusiją su kitais tyrėjais.
2. Nustatyti studijuojančiųjų studijų poreikius bei tikslus.
3. Aiškinti studijų procesą aukštojoje mokykloje kaip sistemą.
4. Apibrėžti svarbiausius didaktinius aukštojo mokslo parametrus ir jų priklausomybę.
5. Parinkti ir panaudoti tinkamas studijų formas bei metodus.
6. Formuluoti studijų pasiekimų vertinimo kriterijus.
7. Parengti didaktiškai pagrįstą ir dalykine bei metodine prasme aprūpintą studijų programos fragmentą.
8. Įvertinti studijų procesą kokybės bei tikslų pasiekimo požiūriais.
9. Vertinti ir tobulinti savo didaktines kompetencijas.

Turinys

1. Globalizacija ir švietimo kaita.

Globalizacijos įtaka švietimo sampratai. Mokymosi visą gyvenimą diskursas Europos Sąjungos švietimo politikoje. Trys mokymosi dimensijos kaip daugiasąveikinė švietimo sistema.

2. Studijos aukštojoje mokykloje.

Studijų aukštojoje mokykloje sistema. Studijų pakopos, formos, teikiami laipsniai ir kvalifikacijos.

3. Didaktiniai aukštojo mokslo ypatumai.

Aukštosios mokyklos didaktika - edukologijos mokslo šaka. Mokymo(si) paradigimų kaita. Studijų

turinys (curriculum): samprata ir projektavimo metodologija. Studijų krypties reglamentavimo samprata. Reglamentų paskirtis. Pagrindiniai studijų turinio parametrai. Studijų programa – pagrindinius studijų turinio parametrus aprašantis dokumentas. Studijų rezultatai Studijų rezultatai (learning outcomes) grindžiamų programų kūrimo/atnaujinimo/tobulinimo metodika. Studijų turinio tyrimai: studijų programų kokybės vertinimas. Studijų metodai ir jų praktinis taikymas: reprodukcinio, interpretacinio ir kūrybinio mokymo(si) metodai ir priemonės. Efektyvų mokymąsi skatinantys mokymo(si) modeliai: nuoseklus ir probleminis mokymas. Produktyvios mokymo(si) aplinkos sukūrimo strategijos. Atvirasis ir distancinis mokymasis. Studijavimo pasiekimų tikrinimas, vertinimas ir įvertinimas. Vertinimo sistemos: diagnostinė, apibendrinančioji, formuojamoji, kaupiamoji.

4. Studijų proceso kokybės vertinimas

Švietimo kokybės samprata. Studijų turinio ir proceso kokybės vertinimo sistema.

5. Asmenybinė ir profesinė dėstytojo saviugda.

Dėstytojo kaip andragogo veiklos funkcijos ir kompetencijos. Savęs pažinimas, savo veiklos vertinimas, saviugda ir profesinės karjeros planavimas.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Atsiskaitoma kaupiamąjo balo principu (Kriterinis, sumuojamasis vertinimas. Savarankiškas darbas (parengtas studijų dalyko programos aprašo (savo tyrimų tematikos ar kitu pagrindu) projektas) – 25%; pademonstruotas, igyvendintas (studijų dalyko programos struktūrinio vieneto didaktinis projektas) - 25%, egzaminas (studijų programos fragmento analizė ir įvertinimas) -50%.)

Egzamine siekiama atskleisti, ar doktorantai:

1. Interpretuoja teorinius ir politinius švietimo teiginius, diskutuoja,
2. Nustato studijuojančiųjų studijų poreikius bei tikslus.
3. Apibrėžia svarbiausius didaktinius aukštojo mokslo parametrus ir jų priklausomybę.
4. Paaiškina parenkamų studijų formų bei metodų tinkamumą.
5. Formuluoja studijų pasiekimų vertinimo kriterijus.

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Boud D., Feltri G. (2003). The challenge of Problem – Based Learning. London. Stirling (USA): Kogan Page.
2. Geoff P. (2006). Šiuolaikinis mokymas. Praktinis vadovas. Vilnius: Tyto Alba.
3. Laužackas R. (2008). Kompetencijomis grindžiamų mokymo/studijų programų kūrimas ir vertinimas. Monografija. Kaunas: VDU.
4. Marzano, R.J.(2005). Naujoji ugdymo tikslų taksonomija. Vilnius: Žara.
5. Weiss C. (2006). Vertinimas. Vilnius: Homo Liber.
6. Wilkerson L.A., Gijsselaers W. H. (2006). Bringing Problem – Based Learning to Higher Education: Theory and Practice. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
7. Education: Theory and Practice. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Papildomi šaltiniai

1. Jarvis P. (2001). Mokymosi paradoksai. Kaunas: KTU.
2. Juškevičienė L. (2002). Aukštojo mokslo demokratiškumo pagrindai. Vilnius: LTU.
3. Lynne P. Baldwin (2010). Active Learning in Higher Education/SAGE journal on line
4. <http://alh.sagepub.com/content/11/3/163.full.pdf+html>
5. Ramsden P. (2000). Kaip mokyti aukštojoje mokykloje. Vilnius: Aidai.
6. Šiaučiukėnienė L., Visockienė O., Talijūnienė P. (2006). Šiuolaikinės didaktikos pagrindai. Kaunas: Technologija.
7. Teresevičienė M., Gedvilienė G., Zuzevičiūtė V. (2006). Andragogika. Kaunas: VDU.
8. Universitetinė didaktika (2000) Švietimo studijos Nr.5. Vilnius: Garnelis.

Studijų modulio rengėjai

Prof. dr. Laima Sajienė, Vytauto Didžiojo universitetas, Prof. dr. Tatjana Bulajeva, prof., dr. Lilija Duoblienė, Vilniaus universitetas.

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Fakultetas	Katedra
EDU8003	5	VDU, Socialinių mokslų fakultetas KU, Pedagogikos fakultetas	Edukologijos katedra Socialinės pedagogikos katedra

Pavadinimas

Edukologijos kokybinių tyrimų metodologija

Pavadinimas anglų kalba

QUALITATIVE RESEARCH METHODOLOGY IN EDUCATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba

Studijų dalykas skirtas vystyti ir plėtoti doktorantų nuostatas, gebėjimus ir įgūdžius edukologijos kokybinių tyrimų metodologijoje. Studijų modulį sudaro tokios temos: konceptualiojo tyrimo sąranga; kokybinio edukologijos tyrimo filosofinė ir konceptualioji metodologijos sąranga; kokybinio edukologijos tyrimo dizainai ir imtys; kokybinių duomenų rinkimo procesas ir tyrimo instrumentai edukologijos tyrime; kokybinių duomenų analizės procesas ir rezultatų validavimas edukologijos tyrime; tarptautinė ir tarpkultūrinė kokybinio edukologijos tyrimo dimensija; multidiscipliniškumas ir tarpdiscipliniškumas kokybiniame edukologijos tyrime; tyrėjų komandos darbas, vykdamas kokybinį edukologijos tyrimą; kokybinio edukologijos tyrimo rezultatų pristatymo formatai ir mokslo šaltinių tipai

Anotacija anglų kalba

The study module is designed for (self) development of qualitative educational research methodology attitudes, abilities and skills. The module consists of the following topics concerning Qualitative Research Methodology in Education: framework of conceptual research, philosophical and conceptual methodological framework, designs and samples, qualitative data collection process and research tools, qualitative data analysis process and validation of results, international and intercultural research dimension, multidisciplinary and interdisciplinarity, team-work among researchers, in formats and types of research resources concerning research results' presentation.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį doktorantai gebės:

1. Perimti kokybinių tyrimų sklaidos patirtį nacionaliniame ir tarptautiniame lygmenyje bei numatyti jos plėtotės galimybes.
2. Įvertinti kokybinių tyrimų adekvatumą etinėms, kultūrinėms normoms bei švietimo principams.
3. Įvertinti švietimo reiškinius kokybinių tyrimų filosofijos ir metodologijos kontekste.
4. Taikyti tarpdisciplinines žinias ir gebėjimus projektuojant bei vykdamas kokybinius tyrimus.
5. Interpretuoti švietimo tyrimus šiuolaikinių socialinių mokslų pasiekimų kontekste.
6. Identifikuoti kokybinio tyrimo problemą, parenkant kokybinio tyrimo metodus.
7. Parengti empirinio kokybinio tyrimo instrumentus.
8. Interpretuoti kokybinio tyrimo rezultatus pagal pasirinktą konceptualiąją sąrangą.

9. Pateikti tyrimo apibendrinimus diskusijos parametre, formuluoti išvadas ir rekomendacijas gautų tyrimo rezultatų pagrindu.

Turinys

1. Teorinis tyrimas kokybiniame edukologijos tyrime.
2. Kokybinio edukologijos tyrimo filosofinė ir konceptualioji metodologijos sąranga.
3. Kokybinio edukologijos tyrimo dizainai ir imtys.
4. Kokybinių duomenų rinkimo procesas ir tyrimo instrumentai edukologijos tyrime.
5. Kokybinių duomenų analizės procesas ir rezultatų validavimas edukologijos tyrime.
6. Tarptautinė ir tarpkultūrinė kokybinio edukologijos tyrimo dimensija.
7. Multidiscipliniškumas ir tarpdiscipliniškumas kokybiniame edukologijos tyrime.
8. Tyrejų komandos darbas, vykdant kokybinį edukologijos tyrimą.
9. Kokybinio edukologijos tyrimo rezultatų pristatymo formatai ir mokslo šaltinių tipai.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Doktorantūros studijų programos modulyje taikoma kaupiamoji sistema. Rengiamas savarankiškas kokybinio tyrimo dizainu besiremiantis kūrybinis darbas disertacinio tyrimo mokslo problemos kontekste (75% baigiamojo vertinimo balo) bei laikomas egzaminas (25% baigiamojo vertinimo balo). Doktorantai, studijuodami modulį, atlikdami savarankišką darbą ir laikydami egzaminą, pademonstruos pasiekimus, remiantis įgytais gebėjimais:

- Pagrįsta edukologinio kokybinio tyrimo ontologija, gnoseologija, epistemologija ir aksiologija.
- Analizuota edukologijos kokybinio tyrimo metodologijos terminologija bei apibūdintos kokybinio edukologijos tyrimo žinių pozicijos ir dizainai.
- Pagrįsti ir konceptualiai susieti metodologiniai tyrimo parametrai bei apibūdintos ir gretintos kokybinio edukologijos tyrimo strategijos, kokybinių duomenų rinkimo ir analizės metodai.
- Pagrįstas kokybinių duomenų rinkimo ir / ar analizės metodų derinimas edukologijos kokybiniame tyrime.
- Įvertinti ir argumentuoti metodologiniai tikslinių (orientuotų į vertinimą, veiklą, veiksmą, sritis, pokyčius, patirtis, kontekstus) edukologijos kokybinių tyrimų parametrai.
- Vertinta ir apibendrinta edukologijos kokybinių tyrimų rezultatų interpretacija pagal metodologijos korektiškumo ir tarptautiškumo kriterijus.
- Sukurti ir pagrįsti kokybinio ir mišraus edukologijos tyrimo dizainai.
- Suformuoti ir pagrįsti parengto kokybinio edukologijos tyrimo projekto struktūros bei metodologijos parametrai.
- Sukurti ir pagrįsti edukologijos kokybiniam tyrimui aktualūs instrumentai.
- Priimti tinkami ir argumentuoti etikos sprendimai konkrečiau edukologijos kokybinio tyrimo kontekste.

Savarankiškame darbe turi būti surinkti, analizuoti ir apibendrinti kokybiniai duomenys, interpretuoti rezultatai.

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Cohen, M.Z., Kahn, D.L., Steeves, R.H. (2008). *Hermeneutics in Phenomenological Research*. London: SAGE Publications.
2. Creswell, J. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. J.W. Creswell, V.L. Plano Clark. (Eds.). Thousand Oaks: Sage Publications.
3. Denzin, L., Lincoln, Y. (2010). *The SAGE Handbook on Qualitative research*. London: SAGE Publications Inc.

4. Frankfort-Nachmias, Ch., Nachmias, D. (2005). *Research methods in the social sciences*. London: Edward Arnold.
5. Hammersley, M. (2007). *Educational research and evidence-based practice*. Los Angeles: SAGE Publications.
6. Hunter, J.E., Schmidt, F.L. (2004). *Meta-analysis. Correcting Error and Bias in Research Findings*. Newbury Park, California: SAGE.
7. Krippendorff, K. (2004). *Content analysis. An Introduction to Its Methodology*. Newbury Park, California: SAGE.

Papildomi šaltiniai

1. Alasuutari, P., Bickman, L., Brannen, J. (2008). *The SAGE handbook of social research methods*. Los Angeles: SAGE Publications.
2. Bitinas, B. (2006). *Edukologinis tyrimas: sistema ir procesas*. Vilnius: Kronta.
3. Bitinas, B., Rupšienė, L., Žydžiūnaitė, V. (2008). *Kokybinių tyrimų metodologija, I ir II dalys*. Klaipėda: Jokužio leidykla.
4. Germano, W. (2008). *Getting it Published*. USA: The University of Chicago Press.
5. Johnson, W. B., Mullen, C. A. (2007). *Write to the Top! How to Become a Prolific Academic*. USA: The University of Chicago Press.
6. Kvale, S., Brinkman, S. (2009). *Interviews. Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing*. London: SAGE.
7. Lewin, K. (2004). *Action research and minority problems. Fundamentals of Action Research*. California: SAGE.
8. McDowell, W.H. (2002). *Historical Research*. UK: Pearson Education.
9. Payne, G., Payne, J. (2005). *Key concepts in social research*. London: SAGE Publications.
10. Pring, R. (2000). *Philosophy of educational research*. London: Continuum.
11. Schutt, R.K. (2006). *Investigating the social world: the process and practice of research*. Thousand Oaks: SAGE Publications.
12. Silvia, P. (2007). *How to Write a Lot: A Practical Guide to Productive Academic Writing*. California: University of California Press.
13. Yin, R.K. (2008). *Case study research: Design and methods*. California: SAGE Publications.
14. *Revising your dissertation* (2008). Luey B. (ed.) California: University of California Press.
15. Robson, C. (2004). *Real World Research*. USA & UK: Blackwell Publishing.

Studijų modulio rengėjai

Prof. dr. Vilma Žydžiūnaitė, Vytauto Didžiojo universitetas, prof. dr. Liudmila Rupšienė, Klaipėdos universitetas

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU8004	5	VU, Matematikos ir informatikos institutas, VDU, Socialinių mokslų fakultetas, KU, Pedagogikos fakultetas	Socialinio darbo katedra, Socialinės pedagogikos katedra

Pavadinimas

Edukologijos kiekybinių tyrimų metodologija

Pavadinimas anglų kalba

METHODOLOGY OF QUANTITATIVE EDUCATIONAL RESEARCH

Studijų būdas	Kreditų skaičius	5
Paskaitos		0,5
Seminarai		1,5
Konsultacijos		1
Individualus darbas		2

Anotacija lietuvių kalba

Edukologijos kiekybinių tyrimų metodologijos modulis skirtas analizuoti skirtingų kiekybinių tyrimų metodų ypatumus, tyrimo instrumentų konstravimą, jų tinkamumo (validity) ir patikimumo (reliability) užtikrinimą, duomenų analizavimą ir interpretavimą.

Anotacija anglų kalba

The module is designed to help students to acquire abilities to discuss about the importance of various methods of education in an argumentative way; to demonstrate knowledge of research, concepts of methodology and methods; to acquire competences of the application of quantitative, statistical research methods and interpretation of statistical data as is defined in the framework for the qualification of doctoral degree of education.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį studentai gebės:

1. Apibūdinti kiekybinių ir kokybinių tyrimų panašumus ir skirtumus.
2. Analizuoti ir lyginti įvairius kiekybinio tyrimo modelius.
3. Naudotis statistiniais tyrimo duomenų apdorojimo metodais.
4. Naudotis standartine duomenų apdorojimo programine įranga.
5. Interpretuoti tyrimo rezultatus bei jų taikymo sąlygas.
6. Pagrįsti pasirinktų tyrimo metodų svarbą rezultatų gavimui ir interpretavimui.
7. Paaiškinti kiekybinio tyrimo kintamųjų tipus bei gautų matavimo charakteristikų pagrįstumą, patikimumą.
8. Įvertinti duomenų analizės strategijas bei procedūras.

Turinys

1. Kiekybinių tyrimų metodai.
2. Kiekybinio tyrimo planavimas.
3. Duomenų rinkimo ir apdorojimo metodai.
4. Duomenų apdorojimo programinė įranga.
5. Rezultatų interpretavimas

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Kriterinis, sumuojamasis vertinimas.

Vertinami doktorantų savarankiškai atlikti individualūs ir grupiniai darbai, liudijantys apie pasiektus studijų rezultatus

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Bitinas B. (2006). Edukologinis tyrimas: sistema ir procesas. Vilnius: Kronta.
2. Kardelis K. (2002). Mokslinių tyrimų metodologija ir metodai. Kaunas: Judex.
3. Čekanavičius V., Murauskas G. (2000). Statistika ir jos taikymai. I, II dalys. Vilnius: TEV.
4. Coakes, Sh. & Steed, L. (2000), SPSS analysis without Anguish. SPSS Inc., Chicago, Illinois.
5. Creswell, J. W. (2005). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (2e). Upper Saddle River, NJ: Pearson.
6. Pallant, J. (2007). SPSS: Survival Manual. A Step by Step Guide to Data Analysis using SPSS for Windows. Open University Press. Mc Graw Hill.
7. Pett, M., Lackey, N., Sullivan, J. (2003). Making sense of Factor Analysis. The use of analysis for instrument development in health care research. Sage Publicatiopns, Inc.

Studijų modulio rengėjai

Prof.dr. Valentina Dagienė, Vilniaus universitetas, Prof. dr. Liudmila Rupšienė, Klaipėdos universitetas, Doc. dr. Aušra Rutkienė, Vytauto Didžiojo universitetas, Prof. dr. Jonas Ruškus, Vytauto Didžiojo universitetas.

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU 8005	5	VDU, Socialinių mokslų fakultetas, MRU, Socialinės politikos fakultetas, Edukologijos institutas	Edukologijos katedra Socialinio darbo katedra

Pavadinimas

Švietimo plėtros projektai

Pavadinimas anglų kalba

PROJECFS FOR DEVELOPMENT IN EDUCATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba

Tai pasirenkamasis modulis edukologijos doktorantūros programoje, kuriuo siekiama sudaryti studentams galimybes nagrinėti švietimo plėtros uždavinius šiuolaikinio pasaulio iššūkių kontekste, projektinę veiklą analizuojant ir vykdant kaip vieną iš sprendimo kelių (atkreipiamas dėmesys į mokslo ir švietimo tobulinimo projektus)

Anotacija anglų kalba

This is an optional module of doctoral study programme, in which possibilities of organized educational research adding up to solutions of developments in education at the face of contemporary challenges, while specifying research as one of peculiarities of project (science and education development) activities, are analyzed.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį studentai gebės:

1. Įvertinti švietimo kaitą veiklos ir inovacijų pasaulio kontekste.
2. Įvertinti mokslo tyrimų galimybes užtikrinant sąveiką tarp veiklos pasaulio ir švietimo, prognozuojant švietimo plėtrą.
3. Identifikuoti ir analizuoti švietimo plėtros problemas, parinkti tinkamas sprendimų strategijas joms spręsti.
4. Parengti paraišką, atitinkančią finansuotojo reikalavimus, organizuoti ir vadovauti švietimo plėtros projektams.
5. Bendrauti, bendradarbiauti, dirbti grupėje, kuriant ir palaikant projektinę komandą.
6. Reflektuoti savo veiklą bei kvalifikaciją siekiant ją tobulinti.
7. Perimti projektų rengimo patirtį nacionaliniame ir tarptautiniame lygmenyje bei organizuoti jos sklaidą.

Turinys

1. *Švietimo plėtra projektine veikla. Projekto samprata, raida ir klasifikacijos. Tyriminio (mokslo: tarpdisciplininio) ir švietimo tobulinimo projektų charakteristikos.*
Projekto samprata: projekto sąvoka, projektas sisteminiu požiūriu. Projektų raida. Projektų savybės. Projektų klasifikavimas. Projektų dalyviai. Mokslo (tyriminio) ir švietimo tobulinimo (plėtros) projektai.
2. *Projekto idėjų ir tikslų kilčių sritys: socialinė integracija ir grupės.*
Projektas kaip pokyčio ir inovacijų švietime/ ugdyme procesas. Projektų misija, teigiama socializacija ir integracija. Problemos ir socializacijos kryptys. Valstybės socialinės programos. Paramos fondai ir jų paieška. Europos Sąjungos iniciatyvos.
3. *Projekto fazės ir struktūra.*

Projektų gyvavimo ciklas ir vykdymo fazės. Projekto pagrindimo, pagrindinių charakteristikų suderinamumo problema. Kokybės užtikrinimo priemonės - projekto vertinimo kriterijai. Projekto turinio planavimas taikant loginės struktūros matricą. Darbo planavimo detalizavimas: Gantt'o diagrama, kritinio kelio metodas. Finansų planavimas. Projekto vientisumo aspektai.

4. *Projekto valdymas.* –Pagrindiniai projektų valdymo elementai. Kokias užduotis apima projekto valdymas? Projektų valdymo procesai. Projektų nesėkmės priežastys. Projekto rizikos valdymas. Rizikos tipai ir kategorijos. Rizikos identifikavimas ir įvertinimas. Rizikos analizės metodai. Rizikos planavimas ir stebėjimas. Rizikos valdymo strategijos.

5. *Projekto komandos kūrimas ir valdymas.*

Projektinės grupės sudarymas. Komandos vystymasis. Komandos sukūrimas ir palaikymas. Mokymasis ir augimas, dirbant komandoje. Komandos kūrimo ir bendravimo sistema. Komandų konfliktai ir jų sprendimo modeliavimas. Žmogiškųjų išteklių efektyvus valdymas projektinėje veikloje.

6. *Projektai ir kultūra. Organizacinės kultūros iššūkiai projektinėje veikloje.*

Projekto integravimas organizacijoje. Intencionali ir neintencionali organizacijų kaita. Besimokanti organizacija. Projektai ir organizacijos strateginis vystymas. Strateginio valdymo procesas švietimo organizacijoje: nuo analizės iki monitoringo. Strategija kaip koncepcija ir kaip procesas. Strategijos rengimo mokyklos. Strategijos formavimo modeliai.

7. *Kokybės vertinimas. Auditas.*

Horizontalioji ir vertikalioji kokybės valdymo bei užtikrinimo sistema. Projekto kokybė kaip projekto valdymo funkcija. Projekto vidinis vertinimas. Projekto rezultatų vertinimo instrumentų sudarymas. Projekto rezultato poveikio vertinimas (tikslas, procesas, produktas). Išorinis projekto vertinimas. Auditas ir projekto užbaigimas.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Atsiskaitoma kaupiamąjo balo principu (25% bendro įvertinimo sudaro atsiskaitymas egzamine (testas), ir 75% sudaro parengta švietimo plėtros projekto paraiška). Egzamine (raštu) ir paraiškoje siekiama atskleisti, ar studentas geba:

1. numatyti ir apibūdinti švietimo tobulinimo problemos identifikacijos, sprendimo alternatyvius būdus ir pagrįsti pasirinkto sprendimo racionalumą.
2. apibūdinanti švietimo problemą, jos iširtumą, ryškinti socialines integracijos klausimus.
3. nustatyti, aprašyti ir pagrįsti projekto, skirto socialinei integracijai, ypatumus, akcentuojant pažeidžiamų grupių charakteristikas.
4. įvertinti mokslo (tyriminio) ir švietimo projekto galimybes kuriant sąveiką tarp švietimo ir veiklos pasaulio bei įvertinant švietimo tobulinimo problemos priežastis, ribas ir raiškos lygmenis.
5. parengti ir pagrįsti projekto loginę matricą bei jos chronologinį kontūravimą,
6. aprašyti projekto veiklas, priskirti išteklius bei numatyti išteklius veiklų vykdymui.
7. numatyti projekto vykdymui būtinas vadybines funkcijas, įvertinti projekto administravimo ypatumus.
8. priskirti išteklius bei numatyti jų šaltinius veiklų vykdymui, atlikti nacionalinės ar tarptautinės komandos narių privalumų (pvz. mokslinės ir akademinės veiklos bei kvalifikacijos) analizę.
9. identifikuoti konkretaus mokslo ar švietimo tobulinimo projekto rizikos veiksnius ir parengti rizikos valdymo planą.
10. priskirti ir numatyti šaltinius veiklų vykdymui bei įvertinti projekto vietą veiklos pasaulio kontekste ir tyrimų galimybes užtikrinant sąveiką su veiklos pasauliu.
11. organizuoti ir administruoti projekto veiklas kokybės užtikrinimo aspektu.
12. Parengta Švietimo plėtros projekto paraiška turi būti (dokumentacija) pagal fundatoriaus reikalavimus.
13. Parengtas SSGG aprašas.
14. Parengtas aprašas (viso modulio metu rengtai paraiškai), kuriame aprašyta kaip bus vertinamas projektas, numatyti vidaus ir išorės vertinimo būdai, aprašyta ir pagrįsta, kokia kokybės samprata remiamasi kiekvienu atveju.

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Zuzevičiūtė V., Žvinienė V. (2011). Projektų vadyba švietime. Kaunas, Pasaulio lietuvių centras
2. O'Connell F. (2010). What You Need to Know about Project Management. ISBN: 978-0-85708-131-5, Wiley: Knowledge for Generations.
3. Budd, Ch. I. (2010). A practical guide to earned value project management. Vienna: Management Concepts
4. Morris R. A., McWhorter Sember B. (2010). Sėkminga projektų vadyba : kas žinotina, norint gerai atlikti darbą, kaip komunikuoti ir spręsti problemas. Vilnius : Verslo žinios.
5. Kaziliūnas A. (2009). Strateginis projektų valdymas. MRU leidykla
6. Young T.L. (2007). The Handbook of Project Management. A Practice Guide to Effective Policies, techniques and Processes. London: Kogan Page
7. Gray C., Larson, E. (2002). Project Management. Hill: International Editions.
8. Durkheim E. (2001). Sociologijos metodo taisyklės. Vilnius: Vaga.
9. Neverauskas, B., Stankevičius, V., Venckus, A., Černiūtė I. (2009). Projektų valdymas. Kaunas: Technologija, 143 p. ISBN 9955094974.
10. Polanyj K. (2002). Didžioji transformacija. Vilnius: Algarvė.
11. Zakarevičius P., Kvedaravičius J., Augustauskas T. (2001). Organizacijų vystymosi paradigma. Kaunas: VDU

Papildomi šaltiniai

1. Turner J.R. (2009). The handbook of project-based management : leading strategic change in organizations. New York; London : McGraw-Hill.
2. Kučinskienė R., Kučinkas V. (2005) Socialinių projektų rengimas ir valdymas. Klaipėda: KU.
3. Vasiliauskas A. (2002). Strateginis valdymas. Vilnius: Enciklopedija.
4. Zakarevičius P. (2003). Pokyčiai organizacijose: priežastys, valdymas, pasekmės. Kaunas: VDU.

Studijų modulio rengėjai

Prof. Dr. Vaiva Zuzevičiūtė, Vytauto Didžiojo universitetas, prof.dr . Valdonė Indrašienė, Mykolo Romerio universitetas.

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU8006	5	KU, Sveikatos mokslų fakultetas, VDU, Socialinių mokslų fakultetas	Socialinio darbo katedra Edukologijos katedra

Pavadinimas

Profesija ir žmogaus psichosocialinė raida

Pavadinimas anglų kalba

OCCUPATION AND PSYCHOSOCIAL HUMAN DEVELOPMENT

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Probleminiai seminarai	1
Savarankiškos studijos	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba

Padėti edukologijos doktorantui pažinti ir suprasti psichologinius, kognityvinius ir socialinius kaitos procesus, kuriuos asmuo patiria dabartiniame socialiniame, ekonominiame bei istoriniame kontekste. Įvertinami reiškiniai, vykstantys šiuolaikiniame darbo veiklos pasaulyje. Sudaromi ir apginami nauji apibendrinimai pagrįsti paradigminėmis žiniomis apie profesiją, atskirus profesijos aspektus. Didelis dėmesys skiriamas profesiskai kryptingos, aktyvios asmenybės formavimuisi ir su profesija susijusių problemų sprendimui. Atliekama kompetencijos ir kvalifikacijos sampratų dabartiniame darbo veiklos kontekste interpretacija. Atskleidžiama nacionalinė kvalifikacijų sistema, jos struktūra, principai ir procesai.

Anotacija anglų kalba

The module is designed to help a doctoral student to learn and comprehend psychological, cognitive and social processes of change which an individual perceives in present social, economical and historical context. The module evaluates the phenomena which happen in modern labour environment. New generalizations based on fundamental knowledge about a profession, and certain aspects of a profession. are formed and defended. Much attention is given for the preparation of a professionally directed and active personality as well as for the solutions of problems associated with a profession. The module adds to the studies and interpretation of the concepts of qualifications and competence in the present labour environment. Also the module highlights the system, stucture, principles and processes of national qualifications.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį doktorantai gebės:

1. Aiškinti teorinius studijų dalyko aspektus, su kitais tyrėjais vesti mokslinę diskusiją, susijusią su studijuojamo dalyko kontekstu ir aplinkybėmis, kelti tikslingus klausimus ir atsakyti į juos pasitelkiant žinias ir vaizduotę.
2. Apibūdinti studijų dalyko kategorijų (darbas, profesija, pašaukimas, profesionalas, profesioograma, kvalifikacija, kompetencijos ir kt.) atradimo/atsiradimo, išprotavimo, kilimo procesą.
3. Formuluoti, grįsti ir apginti naujus apibendrinimus apie profesiją ir jos sąsajas su žmogaus psichosocialine raida.
4. Įvertinti ir pagrįsti socialinių transformacijų santykį su žmogaus profesine veikla.
5. Atskleisti kompetencijos ir kvalifikacijos santykį bei jų vietą veiklos ir švietimo sistemų sandūroje.
6. Apibrėžti nacionalinės kvalifikacijų sąrangos ir kvalifikacijų sistemos santykį ir išskirti kvalifikacijų sąrangos lygmenis.
7. Įvertinti ir pagrįsti profesijos ir žmogaus psichosocialinės raidos sąsajas filosofiniu, moksliniu ir praktiniu (savo pačių gyvenimo patirties bei asmeninės profesinės karjeros raidos) aspektais.

Turinys

1. *Psichosocialinės raidos samprata, ypatybės šiuolaikinės gyvenenos realiųjų kontekste.*
2. *Pažintis su profesija.*

Dabarties darbo sampratos diskursas. Darbas žmogaus ir visuomenės gyvenime. Darbas ir profesija. Profesijos sampratos raida. Profesijos sąvokos. Profesionalas. Profesija ir pusiau profesija. Pašaukimas, darbas ir profesija. Profesijų klasifikacija. Profesijos paveikslas. Profesiograma. Pasaulio socialinės transformacijos ir profesija.
3. *Veiklos pasaulio dinamika ir profesija.*

Kompetencija ir kvalifikacija bei jų sampratų interpretacija. Nacionalinės kvalifikacijų sistemos samprata. Svarbiausi nacionalinės kvalifikacijų sistemos principai ir kūrimo metodologija. Nacionalinės kvalifikacijų sistemos prielaidos ir Europos Sąjungos politinės direktyvos. Nacionalinė kvalifikacijų sąranga, sektorinės kvalifikacijų sąrangos, aukštojo mokslo kvalifikacijų sąranga. Nacionalinės kvalifikacijų sistemos procesai. Nacionalinės kvalifikacijų sistemos efektyvumo prielaidos ir kvalifikacijų sistemos valdymas. Europos kvalifikacijų sąranga mokymuisi visą gyvenimą ir jos reikšmė tarptautiniam ir tarpsektoriniam kvalifikacijų atitikmenų nustatymui

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Mokymosi kurse aplankas 4 užduočių pagrindų (po 25%), studentai skatinami juo remtis ir parengti pranešimą nacionalinėje ar tarptautinėje konferencijoje.

1. Pateikti ir apibūdinti individo psichosocialinės raidos etapai bei ypatybės šiuolaikinio gyvenimo realiųjų kontekste.
2. Įvardinta, interpretuota problema, kurios išryškėjimas ar atskleidimas galėtų prisidėti prie šiuolaikinio žmogaus psichosocialinės raidos pažinimo ir raidos palaikymo priemonių identifikavimo.
3. Pateiktos substancinės ir procedūrinės studijų dalyko turinio dalies (*pažintis su profesija*) žinios.
4. Atskleistas ir pagrįstas socialinių transformacijų santykis su žmogaus psichosocialine raida
5. Išvardintos ir apibūdintos bendrųjų kompetencijų teorijos.
6. Išskirtos ir paaiškintos Nacionalinės kvalifikacijų sistemos prielaidos ir Europos Sąjungos politinės direktyvos.
7. Apibūdintas kompetencijos ir kvalifikacijos santykis bei jų vieta veiklos ir švietimo sistemų sandūroje.
8. Apibrėžtas nacionalinės kvalifikacijų sąrangos ir kvalifikacijų sistemos santykis, išskirti kvalifikacijų sąrangos lygmenys.
9. Įvertinta švietimo sistemoje teikiamų kvalifikacijų lygmeninė struktūra.

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Brown, P., Lauder, H., Ashton, D. (2010). *The Global Auction. The Broken Promises of Education, Jobs and Incomes.* Oxford: Oxford University Press.
2. Young, M.F.D. (2008). *Bringing knowledge back in: From social constructivism to social realism in the sociology of education.* London: Routledge.
3. Kavaliauskienė V. (2011). *Pažintis su profesija.* Mokomoji knyga. Antrasis pataisytas ir papildytas leidimas. Klaipėda. Klaipėdos universiteto leidykla.
4. Kegan R. (2000). *What 'Form' Transforms? A Constructive-Developmental Approach to Transformative Learning.* (Red. Mezirow J. ir kt.). *Learning As Transformation: Critical Perspectives: On A Theory In Progress.* San Francisco; Jossey-Bass.
5. Laužackas R. (2005). *Profesinio rengimo metodologija.* Kaunas: VDU.
6. Безносков С. П. (2004). *Профессиональная деформация личности.* Санкт-Петербург.

Papildomi šaltiniai

1. Adomonienė R., Daukila S., Krikščiūnas B. ir kt. (2001). *Profesinio ugdymo pagrindai.* Vadovėlis aukštųjų mokyklų pedagoginio kryptingumo studentams, magistrantams, profesijos pedagogams. Vilnius: PETRO OFSETAS.
2. Caffarella R.S., Merriam S.B. (1999). *Learning in Adulthood.* San Francisco: Jossey-Bass.

3. Jovaiša L. (1999). *Profesinio konsultavimo psichologija*. Vilnius: AGORA.
4. Kavaliauskienė V. (2001). *Pedagoginis pašaukimas ir jo ugdymas*. Klaipėda; KU.
5. Kavaliauskienė V. (2004). *Pokyčiai šiuolaikiniame darbo pasaulyje ir mokytojo profesija: pašaukimas, vaidmenys // Mokytojų ugdymas*. Nr. 3, p. 9 – 11.
6. Kouzes J. M., Posner B.Z. (2003). *Iššūkis vadybai*. Kaunas: Smaltija.
7. Laužackas R., Danilevičius E., Gurskienė O. (2004). *Profesinio rengimo reforma Lietuvoje. Parametrai ir rezultatai*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.

Studijų modulio rengėjai

Dr. Vidmantas Tūtlys, Vytauto Didžiojo universitetas, doc. dr. Vanda Kavaliauskienė, Klaipėdos universitetas.

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU 9002	5	VDU, Socialinių mokslų fakultetas VU, Filosofijos fakultetas, KU, Pedagogikos fakultetas	Edukologijos katedra Edukologijos katedra Edukologijos katedra

Pavadinimas

Tarpkultūrinio švietimo dimensijos

Pavadinimas anglų kalba

DIMENSIONS OF INTERCULTURAL EDUCATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos, nuotolinio mokymo(si) kurso elementai	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus ir/arba komandinis darbas	2

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Šiuo moduliui siekiama prisidėti prie šių 3 pakopos studentų gebėjimų analizuoti savo mokslinę ir pedagoginę veiklą, plėtoti kultūrinę, bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas bei asmeninę karjerą; vertinti ir interpretuoti pasirinktus tarpkultūrinio švietimo ir ugdymo reiškinius ir problemas teorijos bei kitų tyrimų kontekste; pritaikyti kitų mokslų pasiekimus švietimo tyrimuose; plėtotės, ir ypatingas dėmesys skiriamas gebėjimui vertinti švietimo reiškinius veiklos pasaulio kontekste. Kurse derinamos paskaitos, darbas komandoje, konsultavimasis, savarankiškos studijos bei tam tikri nuotolinio mokymo(si) elementai. Studentai skatinami atlikti užduotis komandoje arba individualiai, parengti pranešimą kurso tematikos ir savo tyrinėjamos temos sankirtoje. Pranešimas skaitomas jaunųjų mokslininkų ar kurioje kitoje tematiką atitinkančioje konferencijoje, taip pat numatomas atsiskaitymas testo forma.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

It is aimed at this module to assist third cycle students to further develop the following competencies that are indicated in the study program: ability to analyse researcher's and pedagogical competencies: to evaluate educational phenomenon and theories in a chosen context, to apply achievements in other fields for research in education, and, especially, to evaluate educational phenomenon in the global context. Lectures, also elements of distance course, consultations and individual or/and team work, independent studies are applied in this course. Students are encouraged to develop a conference presentation on the topic in the intersection of discourse of this module and individual dissertation theme. Also, a test for assessment is applied.

Studijų rezultatai

Sėkmingai pabaigę kursą, studentai gebės:

1. apibūdinti tarpkultūrinio švietimo sampratą ir istorines dėmesio jam ištakas;
2. apibūdinti tarpkultūrinio švietimo dimensijas (individualus, organizacinis, nacionalinis, tarptautinis, kultūrinis, politinis, teisinis ir kt. lygmenys) bei apžvelgti prielaidų ir iššūkių švietimui situaciją.
3. įvardinti tarpkultūrinio švietimo funkcijas šiuolaikinio švietimo ir mokymosi visą gyvenimą kontekste;
4. įvardinti pagrindines kultūros ir pilietiškumo sampratas;
5. apibūdinti tarpkultūrinio švietimo organizavimo ypatumus;
6. nustatyti švietėjo darbo ypatumus tarpkultūriniame švietime;
7. analizuoti, tirti ir interpretuoti multikultūrinio pasaulio problemas ir iššūkius rasiniu, tautiniu, lyties, religiniu, socialiniu, kalbiniu požiūriais;
8. pateikti tarpkultūrinio švietimo raiškų, formų ir prielaidų (pvz., teisinių) Lietuvoje ir kitose

šalyse pavyzdžius;

9. įvertinti tarpkultūrinio švietimo dimensijų padėtį pasirinktos šalies, savo (kaip doktoranto) tyrinėjamos tematikos kontekste.
10. parengti Mokymosi aplanką apie tarpkultūrinio švietimo dimensijas pasirinktos šalies švietimo kontekste. Į Aplanką įeina nuotolinio kurso užduotys, individualaus ir/arba komandinio darbo užduotys (pvz., pristatymai), pranešimo kurso tematikos ir savo tyrinėjamos temos sankirtoje tekstas.

Turinys

1. Tarpkultūrinio švietimo istorinės ištakos ir lokalizacija (paskutiniojo tūkstantmečio istoriniai pavyzdžiai).
2. Monokultūrinis, multikultūrinis, tarpkultūrinis švietimo aspektai. Radikalusis multikultūrinio švietimo pobūdis.
3. Asmens kultūrinis tapatumas ir jo konstravimas.
4. Tarpkultūriškumas ir dialogas.
5. Tarpkultūrinis švietimas tautiniu, rasiniu, religiniu, socialiniu, kartų ir lyties požiūriais.
6. Kultūros samprata. Kultūros sampratų įvairovė (V. Kavolis, G. Hofstede ir kt.).
7. Tarpkultūrinio švietimo samprata. Tarpkultūrinio švietimo modeliai (Deardoff, Sandberg, Stones ir kt.)
8. Tarpkultūrinio švietimo dimensijos.
9. Tarpkultūrinio švietimo ir tarpkultūrinio mokymosi sąsajos.
10. Tarpkultūrinis švietimas šiandienos daugiakultūriniame pasaulyje; įvairovės išsaugojimo ir harmoningų tikslų dermė, pilietiškumo aspektas.
11. Mokymosi visą gyvenimą kultūros plėtotė ir tarpkultūrinio švietimo uždaviniai
12. Tarpkultūrinis ir švietimas ir pedagoginio bei andragoginio darbo ypatumai: būtinos kompetencijos. Lietuvos patirtis: tarpkultūrinio švietimo raiškos, formos ir prielaidos (pvz., teisinės).

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Egzamino užduotis (25%), Mokymosi aplanko kūrimas ir pateikimas (75 %).

Kurso pabaigoje laikomas egzaminas (25% bendro įvertinimo), kurso metu rengiamas Mokymosi aplankas. Jį sudaro situacijos analizė apie tarpkultūrinio švietimo dimensijas pasirinktos šalies švietimo kontekste. Į Aplanką įeina nuotolinio kurso užduotys (5%), individualaus ir/arba komandinio darbo užduotys (pvz., pristatymai) (10%), pranešimo kurso tematikos ir savo tyrinėjamos temos sankirtoje tekstas (35%). Aukščiausiu balu vertinamas tekstas, jei pateikiami duomenys/įrodymai apie tai, kad tekstas pranešimo arba straipsnio forma priimtas į tarptautinės konferencijos programą.

Literatūra

1. Jackson, R., Sørensen, G. (2007). *Introduction to International Relation: theories and approaches*. Oxford: University Press.
2. Rey, M. (1992) *Training teacher in Intercultural Education*. Strasbourg: Council of Europe.
3. Ross, Alistair; Zuzevičiūtė, Vaiva. Border crossings, moving borders : young peoples' constructions of identities in Lithuania in the early 21th century // Profesinis rengimas : tyrimai ir realijos = Vocational Education: Research and Reality. Kaunas : Vytauto Didžiojo universiteto leidykla. ISSN 1392-6241. 20 (2011), p. 38-47. [Index Copernicus; CEEOL; Education Research Complete (EBSCO)]
4. Saugeniene, N. and Jakavicius, V. (2000). *Lietuviškoji mokykla multikultūriškumo akivaizdoje*. Socialiniai mokslai, 3 (24).
5. Virgailaitė-Mečkauskaitė E. (2011). Tarpkultūrinės kompetencijos ugdymas aukštojo mokslo internacionalizacijos kontekste (magistrantūros studijų aspektas). Šiauliai: VšĮ Šiaulių universiteto leidykla.
6. Zuzeviciute V. (2009). Globalisation, Mobility and Implications for educators. TILTAI/BRIDGES/BRUCKEN. 4 (49), ISSN 1392-3137; [IndexCopernicus Master List]; pp.45-57.
7. Zuzeviciute V., Butrime E. (2010). E_learning as a socio-Cultural System. In Technologies and

Practices for constructing Knowledge in Online Environments. *Advancements in Learning*. (ed. Bernhard Ertl). Information Science Reference (Imprint of IGI Global) ISBN 978-1-61520-937-8, ISBN 978-1-61520-938-5 (ebook), pp 202-219.

8. Race. R. (2011) *Multiculturalism and Education*. London and New York, Continuum.

Taip pat:

1. Barzelis A.; Barcytė L. (2009). „Studentų tarpkultūrinės kompetencijos ugdymas taikant kooperuotų studijų metodą“, *Jaunųjų mokslininkų darbai*, 2 (23): 83-90.
2. Byram M. (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon: Multilingual Matters.
3. Brodin J. (2010). “Education for Global Competencies: An EU–Canada Exchange Programme in Higher Education and Training”, *Journal of Studies in International Education* 14 (5): 569-584 [internete – SAGE Publications leidyklos mokslinių žurnalų duomenų bazė] [žiūrėta 2011 08 19]. Prieiga per internetą: <<http://jsi.sagepub.com/content/14/5/569>>.
4. Council of Europe (2003) *Intercultural Education: managing diversity, strengthening democracy*. Standing Conference of European Ministers of Education.
5. Daly A. J. (2007). *Outbound student exchange at Australian and New Zealand universities: the effects of pre-departure decision-making, in-country experiences and post-sojourn outcomes*. PhD thesis, Griffith University. [žiūrėta 2011 08 17]. Prieiga per internetą: <<http://eprints.utas.edu.au/6736/>>.
6. Deardorff D. K. (2006). “Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization“, *Journal of Studies in International Education* 10 (3): 241-266 [internete – SAGE Publications leidyklos mokslinių žurnalų duomenų bazė] [žiūrėta 2011 01 10]. Prieiga per internetą: <<http://jsi.sagepub.com/content/10/3/241>>.
7. Duoblienė L. (2006). „Tarpkultūrinis ugdymas: tautinio tapatumo ir / ar dialogo su kitu paieškos“, *Lietuva globalėjančiame pasaulyje*. Vilnius: Logos.
8. Duoblienė L. (2009). „Ar pavyks išvengti hibridinio tapatumo formavimo(si) informacinėje visuomenėje?“, *Acta Paedagogica Vilnensia* 23: 79-91
9. Erasmus studijų sąlygos (2011). [žiūrėta 2011 08 19]. Prieiga per internetą: <http://www.ku.lt/administracija/trs/doc/erasmus_studiju_salygos.pdf>.
10. Fantini A. E. (2000). *A central concern: Developing intercultural competence*. SIT Occasional Papers Series, 1. Retrieved May 18, 2008, [žiūrėta 2010-10-05]. Prieiga per internetą: <<http://www.sit.edu/publications/docs/competence.pdf>>.
11. Gudaitytė D., Vilkienė V. (2003). „Europinių mobilumo projektų sąlygojamo kooperatyvaus mokymosi raiška mokytojus rengiančioje neuniversitetinėje aukštojoje mokykloje“, *Socialiniai mokslai* 2 (39): 18-29.
12. Pliopaitė I.; Radzevičienė A. (2010). “Intercultural Competence Development in EU Banking Sector“, *Mokslas – Lietuvos ateitis*. 2 tomas, 2: 75-82.
13. Pruskus V. (2010). „Stereotipai ir jų devizualizacija tarpkultūrinėje komunikacijoje“, *Filosofija. Sociologija*. T. 21. (1): 29-36.
14. Radzevičienė A. (2004). „Studijų užsienyje įtaka studentų tarpkultūrinės kompetencijos ugdymui“, *Verslas, vadyba ir studijos’2004*. *Mokslo darbai* 62-67.
15. Teresevičienė M., Kaminskienė L., Zuzevičiūtė V. (2004). *Adult Education as a Prerequisite for Social Initiatives*. *Journal of Adult and Continuing Education*. ISSN 1343-3210. Vol.6. (Japan). p. 37-56. Graduate School of Education, Tahoku University, Japan
16. UNESCO Guidelines for Intercultural education. <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001478/147878e.pdf>

Studijų modulio rengėjai

Prof. dr. Vaiva Zuzevičiūtė, Vytauto Didžiojo universitetas, prof. dr. Lilija Duoblienė, Vilniaus universitetas; prof. dr. Natalija Mažeikienė, Vytauto Didžiojo universitetas, prof., habil. dr. Ona Tijūnėlienė, Klaipėdos universitetas

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas, Fakultetas	Katedra
EDU 8007	5	KU, Pedagogikos fakultetas VDU, Socialinių mokslų fakultetas MRU, Socialinės politikos fakultetas, Edukologijos institutas	Muzikos pedagogikos katedra Edukologijos katedra Socialinio darbo katedra

Pavadinimas

Kūrybiškumo plėtotė šiuolaikinėje švietimo sistemoje

Pavadinimas anglų kalba

DEVELOPMENT OF CREATIVITY IN THE CONTEMPORARY EDUCATIONAL SYSTEM

Studijų būdas	Kreditų skaičius 5 ECTS
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba

Modulis skirtas studijuojantiems edukologijos krypties doktorantūroje. Modulio tikslas – atskleisti kūrybiškumo plėtotės šiuolaikinėje švietimo sistemoje problematiką, įgalinti studijuojančius argumentuotai pasirinkti kūrybiškumo sampratą, ja remiantis konstruoti savo mokslinę veiklą bei ugdymo praktiką, planuoti ir įgyvendinti kūrybiškumo plėtros kaip naujovės įvedimo į švietimo praktiką projektus.

Anotacija anglų kalba

This is the module of doctoral study program. The aim of module – to reveal problems of creativity's representation in contemporary educational system, to enable the students to choose the concept of creativity reasonably and to design their scientific and educational activity based on it, to plan and implement projects of creative development as innovative activity of educational practice.

Studijų rezultatai

Sėkmingai pabaigę studijas šiame modulyje studentai gebės:

1. Apibrėžti ir pagrįsti ugdymo praktikoje ir tyrime naudojamą kūrybiškumo sampratą.
2. Numatyti konkrečiam švietimo kontekstui adekvačią kūrybiškumo plėtotės koncepciją.
3. Parengti konkrečiam švietimo kontekstui pritaikytą kūrybiškumo plėtotės programą.
4. Parengti kūrybiškumo raiškos ir ugdymo praktikos tyrimo projektą.
5. Planuoti į savo kūrybinių galių sklaidą nukreiptą saviugdos procesą.
6. Projektuoti kūrybiškumo raidos skatinimo modelius individualiame, instituciniame lygmenyse.
7. Pagrįsti ir vertinti kūrybiškumo raidos skatinimo ir šio proceso įgyvendinimo tyrimo metodologines nuostatas.

Turinys

1. Kūrybiškumo sampratos

- Kūrybiškumo sąvokos etimologija;
- Kūrybiškumo sampratos filosofijoje, sociologijoje, psichologijoje, vadyboje ir ugdymo moksluose;
- Kognityvinis požiūris į kūrybiškumą;
- Kultūrinis požiūris į kūrybiškumą;

- Procesinis požiūris į kūrybiškumą;
- Veiklinis požiūris į kūrybiškumą;
- Kūrybiškumas kaip asmenybės savybė.

2. Kūrybiškumo sklaida ugdymo praktikoje

- Kūrybiškumo sklaidos koncepcijos;
- Kūrybiškumo sklaidos švietime strategijos: kaip ugdymo turinys, kaip ugdymo metodas ir kaip ugdymo aplinka;
- Kūrybiškumo sklaidos galimybės Lietuvos švietimo sistemoje;
- Kūrybiškumo plėtotės programos rengimo principai;
- Kūrybiškumo plėtotę įgalinantys ugdymo metodai;
- Kūrybinės aplinkos kūrimo principai.

3. Kūrybiškumo ir jo sklaidos tyrimų problematika

- Kūrybiškumo tyrimų raida;
- Metodologinė kūrybiškumo tyrimų problema;
- Kūrybiškumo raiškos tyrimo parametrai;
- Į kūrybiškumo plėtotę nukreipto ugdymo vertinimo parametrai;
- Kūrybiškumo tyrimų pasaulyje ir Lietuvoje apžvalga;
- Kūrybinės dimensijos disertacijoje atskleidimas.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Vertinamas doktoranto parengtas ir ginamas darbas „Kūrybiškumo plėtros kaip naujovės įvedimo į švietimo praktiką projektas“ (Rekomenduojama projektą parengti ir pranešimo nacionalinės ar tarptautinės konferencijos pranešimo forma). Taikoma kaupiamoji balo sistema, tai yra, projekto tekstas bei projekto apgynimas generuoja galutinio įvertinimo dalį (80 ir 20 %) atitinkamai.

Vertinimo kriterijai:

1. Pagrįstas kūrybiškumo plėtros aktualumas pasirinktame švietimo kontekste;
2. Pagrįstas kūrybiškumo sampratos pasirinkimas, kritiškas jos vertinimas lyginant su kitomis kūrybiškumo sampratomis;
3. Pasirinktos kūrybiškumo sampratos nuoseklus išlaikymas visame projekte;
4. Praktiškai pritaikyti kūrybiškumo plėtotės programos rengimo principai;
5. Parinkti kūrybiškumo sampratą ir ugdymo kontekstui adekvatūs ugdymo metodai, kūrybinės aplinkos kūrimo būdai;
6. Metodologiškai pagrįsta tyrimo integracija į kūrybiškumo plėtotės kaip naujovės įgyvendinimo švietimo praktikoje projektą;
7. Kritiškai įvertinta asmeninė, mokslinė kūrybos ir ugdymo praktikos patirtis ir perspektyva kūrybiškumo aspektu.

Literatūra

1. Alder, H. (2002). CQ Boost Your Creative Intelligence. Moscow: Grand-Fair.
2. Cachie, R., Ferarri, A., Ala-Mutka, K., Punie, Y. (2010). Creative Learning and Innovative Teaching. Luxembourg: Publication Office of the European Unijon.
3. de Bono, E. (1991). I am Right, you are Wrong: From this to the New Renaissance, from Rock Logic to Water Logic. Penguin books.
4. Runco, M.A., Pritzker, S.R. (eds) (1999). Encyclopedia of Creativity, Academic Press: Harcourt Brace & Company, San Diego.
5. Grakauskaitė-Karkockienė, D. (2002). Kūrybos psichologija. Vilnius:UAB Logotipas.
6. Herrmann, N. (1989). The creative brain. Brain books.
7. Kaufman, J.C., Strenberg, R.J. (eds) (2006). The International Handbook of Creativity. Cambridge University Press.
8. Koestler, A. (1964). The Act of Creation: A Study of the Conscious and Unconscious in Science and Art. New York: A Laurel Edition
9. Measuring Creativity (2009). Proceedings for the conference „Can creativity be measured?“. Brussels.

10. Sawyer, K. (2006). Explaining Creativity. Oxford university Press.
11. Sefton-Green, J. (2011). Researching creative learning: methods and issues. New Your: Routlege.
12. Sterneberg, R.J. (1999). Hanbook of Creativity. Cambridge University Press.

Studijų modulio rengėjai

doc.dr. Rūta Girdzijauskienė, Klaipėdos universitetas, prof.dr. Vida Gudžinskienė, Mykolo Romerio universitetas

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetai/Fakultetai	Katedra
EDU8008	5	MRU, Socialinės politikos fakultetas, Edukologijos institutas KU, Pedagogikos fakultetas	Socialinio darbo katedra Edukologijos katedra

Pavadinimas

Socialinio ugdymo teorija

Pavadinimas anglų kalba

THEORIES OF SOCIAL EDUCATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba

Socialinio ugdymo teorijos ir metodikos dalykas skiriamas edukologijos doktorantams padėti plėtoti socioeducacines žinias ir jas kūrybiškai taikyti pedagoginėje praktikoje, integruojančioje formaliojo, neformaliojo ugdymo bei savaiminio mokymosi kontekstus ir šias žinias savarankiškai taikyti atliekant pedagoginės veiklos vertinimo tyrimą. Siekiama ugdyti gebėjimą taikyti socialinio ugdymo technologijas naujose situacijose; aktualia informacija ir duomenimis grįsti priimamus švietimo sprendimus, būti kompetentingu partneriu bendruose projektuose.

Anotacija anglų kalba

The subject "Theory and Methods of Social Education" is for doctoral students of Education to develop their socio-educational knowledge and to apply it creatively to pedagogical practice that integrates formal and non-formal education as well as self-contained learning contexts. Students are expected to apply the knowledge conducting independently the research on evaluation of pedagogical activity. The goal is to develop students' ability to apply technologies of social education in new situations; to ground the educational decision on relevant information and data; to be competent partners in joint projects.

Studijų rezultatai

1. Kitiškai analizuoti ir vertinti modernias socializacijos teorijas, ugdant gebėjimą jomis grįsti socialines pedagogines strategijas, nukreiptas į vaikų pozityvios socializacijos proceso kokybę.
2. Įvardinti socialinės stratifikacijos dimensijas ir pagrįsti jų raišką švietimo sistemoje bei nustatyti švietimo įtaką socialiniam mobilumui, analizuoti patekimo į formalaus ugdymo sistemą socialinius aspektus (lyčių, rasių, religijų, kultūrų, socialinės kilmės ir kt. atžvilgiais).
3. Projektuoti, realizuoti ir vertinti socialinės pagalbos teikimą individualiame, grupės, bendruomenės lygmenyse, atsižvelgiant į Lietuvos socialinės bei vaiko gerovės politikos tendencijas ir aktualijas.
4. Kurti ir priimti inovatyvius sprendimus, adaptuoti socioeducacinės pagalbos modelius atsižvelgiant į ugdytinių galimybes, poreikius bei aplinkos sąlygas, organizuojant formaliojo ir neformaliojo ugdymo(si) veiklas.
5. Valdyti socialiniam ugdymui(si) aktualią informaciją, efektyviai bendrauti ir bendradarbiauti, dirbti komandoje, gerbiant skirtingų kultūrinių ir vertybinių nuostatų įvairovę.
6. Pagrįsti socialinių partnerių integracinių ryšių poreikį bendruomenėje, analizuoti partnerystės

tinklo kūrimo mechanizmą bei projektuoti partnerystės tinklo optimizavimo modelį, užtikrinant asmens socialinio ugdymo sistemos efektyvumą.

7. Taikyti pedagogo veiklos tobulinimo tyrimo ir savęs įsivertinimo bei pristatymo metodologiją.

Turinys

Globalizacijos iššūkiai ugdymui ir ugdymo mokslui.

Vietiniai, regioniniai, globaliniai konfliktai (taikos, pagarbos žmogaus teisėms ugdymas, taikaus konfliktų sprendimų gebėjimų ugdymas). Ekologinės problemos (ugdymas subalansuotai plėtrai). Migraciniai procesai (tolerancijos, globalinio pilietiškumo ugdymas). Socialinė asmenų ir grupių nelygybė (pilietinio solidarumo, lygių galimybių supratimo, ekonominio raštingumo ugdymas). Visuotinės globalizacijos procesai ir kultūrinis pliuralizmas. Visuomenės multikultūriškumo idėjos edukaciniai aspektai (tarpkultūrinė) edukologija.

Socialinis ugdymas – viena edukologijos šakų.

Sociokultūriniai ugdymo pagrindai (mikro ir makro sociumas); socializacija ir inkultūrizacija; pagrindiniai socializacijos veiksniai, darantys įtaką ugdymui ir ugdymuisi (šeima, mokykla, švietimas, valdžia, bažnyčia ir kt.); socializacijos būdai (adaptacija, asimiliacija ir akomodacija). Pozityviosios socializacijos ir vaiko gerovės sąsajos.

Socialinio ugdymo teorijos raida.

Socialinės ugdymo prielaidos. Moderniosios socializacijos teorijos. Ugdymo lygybė ir socialinis teisingumas; laisvė ir prievartos problema ugdyme, ugdymo kokybė ir jos matavimas. Socialinio ugdymo idėjos viduramžiais, renesanso epochoje, šviečiamojo laikotarpio ir naujųjų laikų edukologijoje. Socialinės edukacijos idėjos Lietuvos edukacinėje teorijoje ir praktikoje.

Socialinio ugdymo technologijos.

Edukacinių ir socialinių technologijų bendroji samprata. Socioedukacinio darbo organizavimas. Ugdytinio pažinimo būdai ir metodai. Socialiniai gebėjimai ir jų ugdymas. Individualus darbas. Darbas grupėje. Konsultavimas. Socioedukacinis darbas su mokyklos nelankančiais, mokymosi motyvacijos stokojančiais mokiniais. Socioedukacinis darbas su šeima.

Socialinis edukatorius

Socialinio edukatoriaus kompetencijos, funkcijos, pagrindiniai veiklos metodai; socialinio edukatoriaus reikalingumas ugdytiniams bei šios profesijos prasmingumas visuomenėje. Pagrindinės socialinio edukatoriaus profesinės veiklos sritys: laiku pastebėti, įvertinti ir spręsti vaikų bei paauglių mokyklos nelankymo, nesimokymo, netinkamo elgesio, patyčių, bendravimo bei kitas problemas. Pedagogų, socialinių pedagogų ir kitų vaiko gerovės specialistų veikla humanizuojant ugdymo procesą bei kuriant efektyvios pagalbos sistemą įvairioms vaikų socialinėms grupėms.

Socialinės stratifikacijos dimensijos švietimo sistemoje. Socialinės stratifikacijos samprata ir dimensijos. Socialinė stratifikacija kaip individų ir grupių nelygybė visuomenėje. Patekimo į formalus ugdymo sistemą socialiniai aspektai (lyčių, rasių, religijų, kultūrų, socialinės kilmės ir kt. atžvilgiais); Vaikų socialinių grupių, patiriančių diskriminaciją dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, tautybės, įsitikinimų, religijos ir kt. charakteristika. Diskriminacijos apraiškos ugdymo institucijose ir jų prevencijos galimybės. Diskriminacijos dėl įvairių požymių įveikos strategijos ugdymo institucijose. Socialinis ugdymas kaip diskriminacijos prevencijos strategija.

Socialinės jaunimo ligos

Narkomanija, alkoholizmas, prostitucija, žalingas naudojimas internetu/ arba priklausomybė nuo interneto, ŽIV; ankstyvoji prevencija, nacionalinės prevencijos ir rehabilitacijos programos; socialinio pedagogo/socioedukatoriaus veikla įveikiant šias socialines negalias.

Bendruomenė kaip asmens socialinės paramos ir socialinio ugdymo sistemos dalis.

Moksleivių ugdymo gyvenamojoje vietoje koncepcija. Bendruomenės potencialinės edukacinės

galimybės. Bendruomenės ugdymo principai (demokratiškumo, žmonių įgalinimo, bendradarbiavimo), socioedukacinės funkcijos (ugdymo, socialinės globos, tarpusavio paramos), veiklos sritys (socialinė, edukacinė, kultūros, laisvalaikio ir kt.). Bendruomenės ir ugdymo institucijų; savanorių ir profesionalų bendradarbiavimas, įgyvendinant socialinio ugdymo programas bendruomenėje.

Savo pedagoginės veiklos identifikavimas ir vertinimas.

Veiklos tobulinimo tyrimo ir analizavimo galimybės ir metodika. Kompetencijų samprata. Asmeninių kompetencijų aprašo esmė ir rengimas. Asmeninių kompetencijų aprašo struktūra ir reprezentavimas. Pagrindžiančių kompetencijas įrodymų dokumentavimo strategijos.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Atsiskaitoma kaupiamojo balo principu (40% bendro įvertinimo sudaro atskaitymas egzamine, 30 % tyrimo ataskaitos parengimas ir pristatymas ir 30 % socialinio ugdymo projekto parengimas ir pristatymas.

Vertinant siekiama atskleisti, ar studentas geba:

1. apibūdinti šiuolaikines socioedukacines mokslo socialinio ugdymo teorijas bei koncepcijas, reikalingas mokantis visą gyvenimą;
2. atskleisti edukacines ir socialines asmens gerovės problemas, sistemiškai ir kritiškai vertinti socialines-edukacines situacijas ir pagrįsti galimas sprendimo strategijas;
3. analizuoti socialinę statistiką ir asmens socialinės raidos tendencijas ir jomis remiantis projektuoti socialinės-pedagoginės pagalbos modelius;
4. generuoti socialinio ugdymo idėjas ir panaudoti teorines/praktines žinias priimant sprendimus, sprendžiant individo, grupės ir bendruomenės problemas;
5. įvertinti socialinės partnerystės, socialinių tinklų kūrimo galimybes ir etapus, jų poveikį socioedukacinės veiklos efektyvumui;
6. atpažinti socialinių ligų rizikos situacijas ir parinkti adekvačius metodus jų prevencijai, siekiant pozityvios vaiko socializacijos;
7. įvertinti socialinius pedagoginius reiškinius socialinio ugdymo kontekste, išryškinant veiksnius, sąlygojančius diskriminacijos apraiškas ugdymo institucijose
8. kūrybiškai taikyti socialinio ugdymo idėjas, siūlyti inovatyvius sprendimus gerinant socialinę pedagoginę veiklą institucijose socialinio ugdymo kontekste
9. analizuoti bendruomenės socialinį žemėlapi, kritiškai įvertinti socialinio ugdymo resursus, juos telkti partnerystės tinklo kūrimo tinklo optimizavimui, užtikrinant asmens socialinio ugdymo sistemos efektyvumą.
10. gebės reflektuoti savo socialinę pedagoginę veiklą, ją tinkamai reprezentuoti bendruomenei, numatyti jos tobulinimo galimybes.
11. atlikti pasirinktos vaikų socialinės grupės (lyčių, rasų, religijų, kultūrų, socialinės kilmės ir kt. atžvilgiais) ugdymo institucijose situacijos tyrimą, kūrybiškai taikant naujausias socialinio ugdymo mokslo žinias, parengti ir pristatyti tyrimo ataskaitą
12. parengti ir pristatyti socialinio ugdymo X ugdymo institucijoje tobulinimo, sprendžiant pasirinktos vaikų socialinės grupės švietimo organizacijoje problemas projektą.

Literatūra

Pagrindiniai šaltiniai

1. Berns R. (2009). Vaiko socializacija : šeima, mokykla, visuomenė. Kaunas : Poligrafija ir informatika.
2. Creative approaches to health and social care education : knowing me, understanding you? (2010). Basingstoke ; New York (N.Y.) : Palgrave Macmillan.
3. Jonutytė, I. (2007). *Savanorystė socialinio ugdymo sistemoje*. Klaipėda: KU leidykla
4. Jovaiša, L. (2001). *Ugdymo mokslas ir praktika*. Vilnius: Agora.
5. Juodaitytė, A. (2002). *Socializacija ir ugdymas vaikystėje*. Vilnius: Petro Ofsetas.
6. Juodraitis, A. (2004). *Asmenybės adaptacija: kintamųjų sąveika*. Šiauliai: ŠU leidykla.
7. Kveskienė, G. (2005). *Pozityvioji socializacija*. Vilnius: VPU leidykla..
8. Neubeck K. J. (2007). *Social problems : a critical approach* . Boston (Mass.) : McGraw-Hill : Higher Education

9. Noddings, N. (2007). *Phylosophy of Education*. Boulder (Colo.): Westview Press.
10. Ruškus, J. (2002). *Negalės fenomenas*. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla.
11. Senge, P. (2008). *Besimokanti mokykla*. Versa: The Book.
12. Shaffer D. R. (2009) *Social and personality development*. Wadsworth : Cengage Learning.
13. *Social behavior and skills in children* (2009). Dordrecht : Springer.
14. *Social life and social knowledge : toward a process account of development* (2008). New York (N.Y.) ; London : Lawrence Erlbaum Associates : Taylor & Francis Group.
15. Torres, A.C., Antikainen A. (2003). *The International handbook on the sociology and education: an international assesment of new research and theory*. Boston: Rowman and Littefield Publishing groups.
16. Webb.A.S. (2006). *Social work in a risk society*. New York : Palgrave Macmillan

Papildomi šaltiniai

1. Aleksandravičius, E., D.K.Kuzmickaitė (2008). *Emigracija ir šeima: vaikų ugdymo problemos ir iššūkiai*. Vilnius : "Versius eurus" leidykla.
2. Giddens, A. (2005). *Sociologija*. Vilnius: poligrafija ir informatika
3. Wenger, E. (1999), *Communities of practice. Learning, meaning, and identity*. Cambridge: Cambridge university.

Studijų modulio rengėjai

Prof.dr . Valdonė Indrašienė, Mykolo Romerio universitetas; doc. dr. Ilona Klanienė, Klaipėdos universitetas

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas/Padalinsys	Katedra
EDU9003	5	VDU, Socialinių mokslų MRU, Užsienio kalbų centras	Edukologijos katedra

Pavadinimas

Mokymosi visą gyvenimą konceptualizavimas teorijoje ir politikoje

Pavadinimas anglų kalba

CONCEPTUALIZATION OF LIFELONG LEARNING IN THEORY AND POLICY

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	0,5
Seminarai	0,5
Konsultacijos	0,5
Individualus darbas	3,5

Anotacija lietuvių kalba

Modulis leis doktorantams aiškintis mokymosi visą gyvenimą kaip edukologijos mokslo objekto nevienareikšmius probleminius, metodologinius aspektus. Sudarys galimybę doktorantams gilintis į mokymąsi visą gyvenimą grindžiančių teorijų įvairovę įvairovę, kompleksiskumą, studijuoti atskiras teorijas, jose nagrinėjamą problematiką, sąsajas su suaugusiųjų mokymusi. Bus gilinamas į europinio lygmens švietimo probleminį lauką, . tarptautinių organizacijų bendradarbiavimo dėka vykdomą švietimo globalizaciją, švietimo politikos pokyčius.

Anotacija anglų kalba

The module allows doctoral students to analyse multidimensional, problematic and methodological aspects of lifelong learning which is the object of education science. There will be an opportunity to explore variety and complexity of theories that prove the process of lifelong learning, as well as to study different theories, their problematics and connections with adult education. The problematic field of education will be deepened on the European level as well as political changes in LLL that are based on cooperation of international organisations and globalisation of education.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį doktorantai gebės:

1. Įvertinti mokymosi visą gyvenimą tendencijas ES ir Lietuvos švietimo politikos dokumentuose.
2. Parengti kritinę pasirinktų (susijusių su mokslinio darbo tematika) suaugusiųjų mokymosi teorijų analizę;
3. Analizuoti švietimo politiką kaip ekonominių, socialinių poreikių tenkinimo ir asmenybės visapusiško ugdymo visumą;
4. Suprojektuoties suaugusiųjų mokymosi poreikius tenkinančios paslaugos, tiriant švietimo politikos vykdymą ir įtaką šalies ar regiono/mokyklos lygmenyse;
5. Nustatyti politikos ar teorijų konceptualizavimo tendencijas pasirinktuose mokslo darbuose.

Turinys

- Švietimo politika ir jos vykdymo pagrindiniai veikėjai ES ir pasaulyje.
- MVG koncepcijos daugiaprasmiškumas
- Ekonominiai, socialiniai ir asmeniniai tikslai MVG politikoje: pagrindinių dokumentų analizė.
- Švietimo procesai, kontekstai, individualūs veikėjai.
- Interesų konfliktai, skirtingos perspektyvos, skirtingi interesai.
- Suaugusiųjų poreikius tenkinančios švietimo paslaugos .
- MVG idėjos Europos švietimo politikoje analizės lygmenys: viršvalstybinis lyguo, valstybinis, institucinis, individualus.
- Žinių visuomenė ir mokymasis: iššūkiai švietimui.
- Suaugusiųjų mokymosi teorijų kritinė analizė mokymosi visą gyvenimą kontekste: reflektyviosios patirties teorija, transformuojamasis mokymasis, savivadus mokymasis. Konstruktyvizmas suaugusiųjų mokymosi paradigmos kontekste.
- Kritinis požiūris į mokymąsi visą gyvenimą ir suaugusiųjų mokymosi motyvaciją.
- Konceptualiųjų prieigų paieška mokslininkų darbuose.

Studijų pasiekimų vertinimas

Nurodyti vertinimo kriterijus.

Atsiskaitoma kaupiamojo balo principu (40% bendro įvertinimo sudaro atskaitymas egzamine, 60 % skiriama už suaugusiųjų mokymosi poreikius tenkinančios paslaugos projektą); pageidaujama, kad projektas būtų parengtas ir pranešimo konferencijoje forma.

Vertinant siekiama atskleisti, ar studento pateiktuose darbuose:

1. Įvertinti mokymosi visą gyvenimą tendencijos ES ir Lietuvos švietimo politikos dokumentuose;
2. Parengta kritinė pasirinktų (susijusių su mokslinio darbo tematika) suaugusiųjų mokymosi teorijų analizė;
3. Analizuota švietimo politika kaip ekonominių, socialinių poreikių tenkinimo ir asmenybės visapusiško ugdymo visuma;
4. Suprojektuotos suaugusiųjų mokymosi poreikius tenkinančios paslaugos, tiriant švietimo politikos vykdymą ir įtaką šalies ar regiono/mokyklos lygmenyse;
5. Nustatytos politikos ar teorijų konceptualizavimo tendencijos pasirinktuose mokslo darbuose.

Literatūra

1. Alves M.G., Neves C., Gomes E.X. (2010) Lifelong Learning: conceptualizations in European educational policy documents. *European Educational Research Journal*, Vol.9 No.3
2. Barnett, R.(2007). *A will to learn: being a student in an age of uncertainty.* Maidenhead: Open University Press/McGraw-Hill Education
3. Bridges, D. (Ed.). (2007). *Higher education and national development: universities and societies in transition.* London, NY: Routledge.
4. Dinkelakerl J. (2010). *Learning in the Knowledge Society and the Issue of Fundamental Change in Education: a comparative review.* *Goethe University, Frankfurt, Germany*
5. Foley G. (2004). *Dimensions of adult learning: Adult education and training in a global era.* --Berkshire: Open University Press, 2004.
6. Lima L.C., Guimaraes P. (2011). *European Strategies in Lifelong Learning. A Critical*

Introduction. Barbara Budrich Publishers.165 p.

7. Merriam, Caffarella and Baumgartner (2007). Learning in Adulthood: A comprehensive guide. Jossey-Bass, San Francisco.
8. Oliver E. (2011). Research And Development in Adult Education. Fields and Trends. Barbara Budrich Publishers.131 p.
9. Roosma E.L., ; Saaraa E. (2010). Participating in non-formal learning: patterns of inequality in EU-15 and the new EU-8 member countries Institute of International and Social Studies, Tallinn University, Tallinn, Estonia. Journal of Education and Work p. 210- 239.

Studiju moduļo rengējai

Mokslo laipsnis, vards, pavardē, padalīnio pavadinimas

Prof. Margarita Teresevičienē, Edukologijas katedra, VDU, doc. Nijolē Burkšaitienē, Užsienio kalbų centras, MRU

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas/Fakultetas	Katedra
EDU 9004	5	VDU, Socialinių mokslų	Edukologijos katedra

Pavadinimas

Karjeros projektavimo paradigmos

Pavadinimas anglų kalba

PARADIGMS OF CAREER DESIGNING

Studijų būdas	Kreditų skaičius	5
Paskaitos		0,5
Seminarai		1
Konsultacijos		0,5
Individualus darbas		3

Anotacija lietuvių kalba

Dalyke aptariama karjeros projektavimo paradigmos, projektavimo proceso paskirtis, filosofija, samprata, sistema, principai ir funkcijos, tikslai, struktūra, turinys, teorijos ir metodai, siekiant patarimų ir konsultacijų būdais suderinti asmens profesinį pašaukimą su darbo rinkos poreikiais. Pristatomi profesinio pašaukimo kriterijų ir darbo rinkos poreikių nustatymo tyrimo metodai. Diskutuojamos įvairios teorijos ir metodai, padedantys tikslinių grupių atstovams priimti racionalius profesijos rinkimosi bei karjeros plėtotės sprendimus.

Anotacija anglų kalba

The course provide understanding about mission, philosophy, concept, system, principles and functions, objectives, structure and content of career designing process, based on using advices and counselling to match person's professional vocation with labour market needs. Criteria and research methods to identify professional vocation as well as labour market needs are discussed. Variety of theories and methods supporting representatives of target groups to make rational vocational choice as well as career development decisions are presented.

Studijų rezultatai

Baigę šį modulį doktorantai gebės:

1. Apibūdinti karjeros projektavimo teorijų raidą.
2. Įvertinti karjeros projektavimo paradigimų charakteristikas,
3. Atskleisti teorijų privalumus ir trūkumus racionalaus profesijos rinkimosi bei karjeros plėtotės atveju;
4. Parengti asmens savybių tinkamumo konkrečiai profesijai tyrimo planą, atsižvelgiant į pagrindinius reikalavimus;
5. Parengti karjeros ketinimų tyrimo priemonės konkrečiai tikslinei grupei, atsižvelgiant į nustatytus pagrindinius reikalavimus;
6. Parengti profesijos rinkimosi ar karjeros plėtotės planą, remiantis konkrečiu atveju pavyzdžiu.
7. Įvardinti tinkami karjeros projektavimo tyrimų, informavimo ir/ar konsultavimo karjerai etikos principus konkrečiam profesijos rinkimosi ar karjeros plėtotės atvejui.

Turinys

1. Karjeros projektavimo kaip socialinio fenomeno istorinė raida ir kultūrinė kaita: a) Antika; b) Naujieji amžiai; c) Industrinė ir postindustrinė visuomenė.
2. Karjeros projektavimo paradigmos bei teorijos: tipai, paskirtis, tikslai, kriterijai.
3. Karjeros projektavimo paskirtis, tikslai, uždaviniai, struktūra ir turinys. Karjeros projektavimo filosofija ir pagrindiniai jį grindžiantys principai.
4. Profesinio pašaukimo reiškimosi kriterijai ir jų tyrimo metodikos. Asmens struktūra. Gabumų pažinimas. Bendrieji ir specialieji gabumai. Psichodiagnostika. Charakterio tyrimo metodai.
5. Profesinės karjeros tyrimų struktūra. Pagrindiniai profesijos rinkimosi ir karjeros plėtotės plano parametrai.
6. Informavimo ir konsultavimo karjerai samprata, paskirtis, tikslas, struktūra ir turinys. Informavimo ir konsultavimo karjerai tipai, principai, metodai ir formos. Profesijų klasifikavimo kriterijai. Neadaptivių būsenų tipai.
7. Karjeros ketinimai ir interesai. Karjeros planavimo tyrimo metodai: testai, stebėjimas (pokalbis), išsiskyrimai, profesinis veiklinimas.
8. Konsultavimo karjerai teorijos: mentorystė, vadovaujantis konsultavimas, reflektuojantis konsultavimas, asmens savybėmis ir darbo ypatumais grįstas konsultavimas bei kitos teorijos.
9. Pagrindiniai karjeros projektavimo mokslinio tyrimo teisiniai, etiniai, filosofiniai ir procedūriniai principai bei juos nusakančios taisyklės. Informavimo ir konsultavimo karjerai etikos kodeksas.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Atsiskaitoma kaupiamojo balo principu (50% bendro įvertinimo sudaro atsiskaitymas egzamine, 50 % skiriama už savarankišką užduotį, kurios atlikimo formos gali būti arba a) tyrimo planas; b) tyrimo priemonė; c) karjeros plėtotės planas);

Vertinime siekiama atskelsiti, ar darbuose:

1. Įvertintos karjeros projektavimo paradigmos charakteristikos, teorijų privalumai ir trūkumai racionalaus profesijos rinkimosi bei karjeros plėtotės atveju;
2. Įvardinta pusė klaidų, trikdžių ir/ar neadaptivių būsenų pagal pateiktą konkretų atvejį;
3. Parengtas asmens savybių tinkamumo konkrečiai profesijai tyrimo planas, atsižvelgiant į pagrindinius reikalavimus;
4. Parengta karjeros ketinimų tyrimo priemonė konkrečiai tikslinei grupei, atsižvelgiant į nustatytus pagrindinius reikalavimus;
5. Parengtas profesijos rinkimosi ar karjeros plėtotės planas, remiantis konkrečia atvejo pavyzdžiu.
6. Įvardinti tinkami karjeros projektavimo tyrimų, informavimo ir/ar konsultavimo karjerai etikos principai konkrečiam profesijos rinkimosi ar karjeros plėtotės atvejui.

Literatūra

Pukelis K. (2008). Profesinės karjeros tyrimo metodologija, VDU, el. versija
 Karjeros projektavimo vadovas, 2005, VDU.
 Andersen P., Vandehey M. (2006). Career Counselling and Development, Lahaska Press
 Brown D. (2007). Career Information, Career Counselling, Career Development, Pearson Education
 Hugh G., Peiper M. (2008). Handbook of Career Studies, Sage publications

Studijų modulio rengėjai

Prof. habil.. dr. Kęstutis Pukelis, Edukologijos katedra, Vytauto Didžiojo universitetas

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. rugsėjo 14 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 3).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Universitetas/Fakultetas	Katedra
EDU9005	5	VU, Filosofijos fakultetas	Edukologijos katedra

Pavadinimas

Šiuolaikinės švietimo sociologijos teorijos

Pavadinimas anglų kalba

CONTEMPORARY THEORIES OF SOCIOLOGY OF EDUCATION

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	2

Anotacija lietuvių kalba

Pagrindinis tikslas – įgyti gilios teorinės analizės bei jos susiejimo su praktika kompetencijas. Pateikiamas dviejų pagrindinių švietimo sociologijos rakursų – funkcionalizmo ir marksizmo - palyginimas. Toliau – savarankiškas tiriamasis darbas. Doktorantai pasirenka vieną iš aktualiausių švietimo temų ir vieną šiuolaikinių švietimo sociologijos teoretikų. Išsamiai analizuoja žymių teoretikų darbus pagal pasirinktą tematiką ir autorių. Analizę pateikia raštu ir (sutrumpintai) pateikties forma. Ją pristato doktorantų grupėje, įvyksta diskusija.

Anotacija anglų kalba

The main aim of the course – to enable doctoral students to perform deep theoretical analysis. Comparative analysis of two main theoretical approaches – functionalist and marxist – is presented. Further on doctoral students select one of the most actual themes and one of famous contemporary education sociologist (Apple M., Bernstein B., Bourdieu P., Illych I., Giroux H., Willis P., etc.) and make explicit analysis of the theme and publications of the author. Analysis is presented in the form of written paper and short presentation. It is presented for discussion in the seminars.

Studijų rezultatai

Doktorantai gebės:

1. kritiškai analizuoti šiuolaikinių švietimo sociologijos teoretikų originalius mokslo darbus;
2. pateikti teorinių publikacijų esmę;
3. palyginti švietimo sociologų mintis;
4. pritaikyti (parinkti) teorijas konkrečių praktinių problemų analizei;
5. pateikti siūlymus švietimo sistemos ar jos dalies reformavimui, besiremdami švietimo sociologijos teorijomis;
6. pristatyti savo teorinį požiūrį į aktualias švietimo problemas.

Turinys

Funkcionalizmo ir marksizmo rakursų švietimo sociologijoje palyginimas. Šiuolaikinių švietimo sociologijos teoretikų publikacijų aktualiais švietimo klausimais analizė (pvz., aukštojo mokslo reformos, socialinis teisingumas švietimo sistemoje, lyčių skirtumai švietimo sistemoje, multikultūrinis ugdymas ir pan.). Žymių šiuolaikinių švietimo sociologijos teoretikų (M.Apple, B.Bernstein, P.Bourdieu, I.Illych, H.Giroux, P.Willis ir kt.) darbų analizė.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Analizė bei lyginimas, kritinis mąstymas, mokslinis argumentavimas, originalumas
Kaupiamasis balas – individualus darbas (dvi užduotys po 30%, iš viso 60 %), egzaminas (40 %).

Literatūra

1. Bernstein, B. *Pedagogy, Symbolic Control and Identity: Theory, Research, Critique*. – London: Taylor & Francis. – 1996.
2. D.Blackledge, B.Hunt. *Sociological Interpretation of Education*. Methuen Drama, 1985.
3. Bourdieu, P. *Language and Symbolic Power*. – Cambridge: Polity. – 1988.
4. *Education: Culture, Economy, and Society*, ed. by A.H. Halsey, Hugh Lauder, Phillip Brown, and Amy Stuart Wells. – Oxford university press, 2007.
5. Giddens, A. *Sociologija*. – Kaunas: UAB „Poligrafija ir informatika“, 2005.
6. Illych,I.D. *Deschooling Society*. Harmondsworth:Penguin. -1973.
7. Lie S.S., O’Leary V.E., *Storming the Tower: Women in the Academic World*. – London: Kogan Page. – 1990.
8. Willis., P. *Learning to Labour: How Working Class Kids Get Working Class Jobs*. – London: Saxon House. – 1977.

Studijų modulio rengėjai

Doc. Dr. Giedrė Purvaneckienė, Edukologijos katedra, VU

Patvirtinta (Edukologijos) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. spalio 25 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 6).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Universitetas/Fakultetas	Katedra
EDU9006	5	VU Filosofijos fakultetas	Edukologijos katedra

Pavadinimas

Edukologijos raida, tendencijos ir perspektyvos

Pavadinimas anglų kalba

DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL SCIENCE, ITS TENDENCIES AND PERSPECTIVES

Studijų būdas	Kreditų skaičius
Paskaitos	1
Seminarai	1
Konsultacijos	1
Individualus darbas	3

Anotacija lietuvių kalba

Tikslas – padėti doktorantui suprasti edukologijos raidą, tendencijas ir perspektyvas, siejant jas su konkrečiu kontekstu ir mokytis projektuoti edukologijos perspektyvą XXI a. iššūkių akistatoje.

Studijų formos: paskaitos, seminarai, konsultacijos, diskusijos, individualūs projektai.

Ugdymo mokslo genezė, raida ir sklaida istoriniu aspektu. Edukologija tarpdisciplininių mokslų erdvėje. Šiuolaikinės edukologijos tikslai, galimybės ir perspektyvos. Globalizacijos iššūkiai edukologijai. Vientisos ugdymo sampratos aktualumas ir paieškos. Ugdymo daugiafunktionalumas kaip edukacinė problema. Vertybiniai ugdymo pagrindai, jų paskirtis ir aktualumas. Edukologinių tyrimų kryptys. Aktualiausias Lietuvos edukologijos problemos

Anotacija anglų kalba

The aim – to help a doctoral student understand the development of educational science, its tendencies and perspectives linking them with specific context and learning to project the perspective of educational science facing 21st century challenges. Forms of studies – lectures, seminars, consultations, discussions, individual projects. Content. Genesis of educational science, its development and spread from historic perspective. Educational science in the space of interdisciplinary sciences. Goals, possibilities and perspectives of contemporary educational science. Challenges of globalisation to educational science. Topicality of and search for unified concept of education. Multifunctionality of education as an educational problem. Value-based fundamentals of education, their purpose and topicality. Trends in educational research. The most topical problems of educational science in Lithuania.

Studijų rezultatai

Sėkmingai pabaigę studijas studentai gebės:

- Identifikuoti ir įvertinti ugdymo mokslo genezę ir raidą istoriniu aspektu.
- Identifikuoti ir modeliuoti ugdymo mokslo vietą šiuolaikinių tarpdisciplininių mokslų erdvėje.
- Identifikuoti vientisos ugdymo sampratos aktualumą ir jos paieškų galimybes.
- Modeliuoti ugdymo mokslo sklaidą, įvertinant sociopolitinius, kultūrinius ir edukacinius veiksnius.
- Analizuoti ir projektuoti perspektyvinius ugdymo mokslo tikslus ir jų įgyvendinimą XX I amžiaus iššūkių kontekste
- Prognozuoti naujas edukacinių tyrimų kryptis ir jų kontekste išskirti spęstinas Lietuvos edukologijos spęstinas problemas.
- Identifikuoti aktualias vertybių ugdymo problemas ir siūlyti efektyvias jų spęndimo strategijas bei technologijas.

Turinys

Ugdymo mokslo genezė, raida ir sklaida istoriniu aspektu;
Ugdymo mokslo struktūra, sąsajos su kitais mokslais. Tarpdiscipliniškumas ir klasifikacijos problemos.
Pedagogikos ir edukologijos sąsajos. „Edukologijos“ sąvokos vartoseną pasaulyje ir Lietuvoje.
Edukologinių tyrimų kryptys : istorinės išvalgos.
XXI amžiaus iššūkai ugdymo mokslui ir jų sprendimo galimybių paieška ugdymo realybės lygmenyse.
Ugdymas kaip sudėtingas daugiatis fenomenas. Visuminio (holistinio) ugdymo sampratų aktualumas ir paieškos.
Vertybių vaidmuo bei vieta puoselėjant visuminį (vientisą) požiūrį į ugdymo procesą. Ugdymo daugiafunktionalumas.
Auklėjimas kaip išskirtinė ugdymo funkcija šių laikų globalizacijos kontekste. Auklėjimo turinys ir vertybės.
Vertybių tyrimo aspektai ir jų reikšmė ugdymo mokslui ir praktikai. Vertybių ugdymo strategijos ir technologijos.
Ugdymas ir švietimas: jų vienybės bei skirtybės problema.
Švietimo sistema, organizacija – misija , vizija, strategija, kultūra.
Ugdymo mokslo problemos ir jų identifikavimo sunkumai, konfliktai jų sprendimų scenarijai ugdymo realybės lygmenų kontekste.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

Nurodyti vertinimo kriterijus. Argumentavimas, sistemiškumas, originalumas , analizė, projektavimo logika.
Kaupiamasis balas – individualus darbas (trys užduotys po 20 %. Viso 60 %), egzaminas (40 %).

Literatūra

Nurodyti pagrindinius literatūros šaltinius

Aramavičiūtė V. (2005). Auklėjimas ir asmenybės dvasinė branda. Vilnius: Gimtasis žodis
Bitinas B. (2005). Edukologijos mokslas ugdymo paradigmu sankirtoje. Pedagogika. T. 79. p.5-9 .
Education, Culture And Values (2000). Ed. by M. Lecister, C. Modgil and S. Modgil.Vol. 1 – 6.
London and New York.
Jovaiša, L. (2002). Edukologijos įvadas. 3-iasis leid. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla .
Jucevičienė, P. (1997). Ugdymo mokslo raida : nuo pedagogikos iki šiuolaikinės edukologijos.
Kaunas: Technologija.
Peterson K. D., Deal T. E.(2009) The Shaping School Culture.- San Francisco: Jossey-Bass.
Schiefelbeinas E., Noelis F., McGinnas F. (2011). Mokomės ugdyti: siūlymai Lotynų Amerikos švietimui
pertvarkyti. Vilnius: Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras.
Steiner, E. (1986). Crisis in Educology. <http://www.indiana.edu/~educy520/readings/steiner86.pdf>
Targamadžė V.(2006) Konfliktų kontūrų brėžimas:ugdymo realybės kontekstas.- Vilnius: VPU leidykla.
TargamadžėV.(2010)Alternatyvi bendrojo lavinimo mokykla: mokyklos naratyvo kontūrai.- Vilnius:
Vilniaus universiteto leidykla.
Vasiliauskas R. (2005). Vertybių pedagogika. Vilnius: Vilniaus pedagoginis universitetas.

Studijų modulio rengėjai

Mokslo laipsnis, vardas, pavardė, padalinio pavadinimas

Prof.habil.dr. Vanda Aramavičiūtė (VU), doc.dr. Irena Stonkuvienė (VU), prof.habil.dr. Vilija Targamadžė (VU).

Patvirtinta (mokslo krypties pavadinimas) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. spalio 25 d. posėdžio nutarimu Nr. 1 (protokolo Nr. 6).

EDUKOLOGIJOS KRYPTIES DOKTORANTŪROS STUDIJŲ MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais	Universitetas/Fakultetas	Katedra
EDU9007	5 kreditai	VU Filosofijos	Edukologijos

Pavadinimas

Švietimo politika ir vadyba: identitetas ir globalumas

Pavadinimas anglų kalba

EDUCATION POLICY AND MANAGEMENT: IDENTITY AND GLOBALITY

Studijų būdas	Kreditų skaičius: 5 (ECTS kreditai)
Paskaitos	0,5
Seminarai	0,5
Konsultacijos	1
Individualus darbas	3

Anotacija lietuvių kalba

Šis kursas – tai pasirenkamasis kursas, skirtas doktorantūros studentams, besidomintiems švietimo politikos ir vadybos problematika. Jo tikslas – aptarti ir plėsti studentų supratimą apie švietimo politikos sisteminės problemas identiteto ir globalizacijos dichotomijų kontekste bei lavinti jų analitinę kompetenciją, aiškinantis, kokią įtaką valstybių švietimo politikai, strategijai ir valdymui daro globalizacija. Lietuvos švietimo politikos ir vadybos transformacijos aptariamos tapatumo paieškų ir globalizuojančių tendencijų bei manipuliacijų jomis jėgų lauke.

Anotacija anglų kalba

This course is an optional (elective) course offered to post-graduate (doctoral) students having interest in problems of education policy and management. The overall aim of the course is to provide post-graduate students with systemic knowledge and understanding of education policy problems viewed within the dichotomous context of globalisation and identity, whilst broadening their analytical competence, clarifying the impact the globalisation makes on a state education policy, strategy and management. Transformations of education policy and management in Lithuania are discussed within the power field of search for identities, globalised tendencies and their manipulation.

Studijų rezultatai

- Susipažins su švietimo politikos formavimo principais, švietimo sistemos valdymo funkcijomis ir juos veikiančiais globaliaisiais ir lokaliaisiais veiksniais;
- Gebės apibūdinti švietimo politikos transformacijų prigimtį ir jėgų lauką;
- Gebės analizuoti bei vertinti švietimo politikos sisteminės problemas identiteto ir globalizacijos dichotomijų kontekste;
- Gebės analizuoti bei vertinti švietimo sistemos ir įvairių švietimo organizacijų valdymo problemas, atsižvelgdami į švietimo ir ugdymo organizacijų ypatumus;
- Gebės kritiškai analizuoti, vertinti bei sintezuoti naujas ir sudėtingas švietimo politikos ir vadybos (tarptautinio ir nacionalinio lygmens) idėjas, išorinius ir vidinius valstybių švietimo ir mokslo politikos formavimosi ir kaitos veiksnius;
- Gebės kritiškai įvertinti tarptautinių organizacijų ir jų tinklų, tarpvyriausybinių institucijų švietimo strategijas ir jų poveikio nacionalinei švietimo politikai ir sklaidos mechanizmus Lietuvoje.

Turinys

Švietimo politikos koncepcijos, jų raida. Švietimo politika ir ideologija. Globalizacijos teorijos ir švietimas. Globalios švietimo tendencijos. Tarptautinių organizacijų (OECD, Pasaulio bankas, UNESCO, ES) įtaka nacionaliniam švietimui. Tarptautinių švietimo ir mokslo idėjų cirkuliacija ir politikos sprendimų skolinimasis. Mokslo ir švietimo internacionalizacija. Tarptautinės organizavimosi priemonės: švietimo klasifikacija, studijų akreditacija ir nacionalinis norminimas, kokybės užtikrinimas. Nuotolinių studijų ekspansija ir tarptautinių šaltinių prieinamumas. Masto efektai kokybės, kompetencijų ir išsilavinimo akreditavimo aspektu. Konkurencingumas - švietimo ir mokslo resursų ir darbo jėgos kompetencijų, mokslinių resursų ugdymo, išlaikymo ir aprūpinimo problemos. Švietimo paslaugų teikėjų konkurencija.

Lokalizacija - švietimo politika ir tautinio, kultūrinio tapatumo saugojimo aspektai. Kultūrinė politika ir švietimas. Kultūrinio homogeniškumo teigiami ir neigiami aspektai. Įvairovės valdymas švietime. Švietimo struktūrinė ir turinio kaita. Kalbų mokymo politikos tendencijos.

Lietuvos švietimo politikos transformacijos. Švietimo valdymo kaitos problematika: centralizacija vs decentralizacija. Vidiniai švietimo ir mokslo politikos formavimo tinklai. Atsinaujinimą skatinantys ir ribojantys veiksniai. Demokratinės, pilietinės ir atviros visuomenės formavimosi ir falsifikacijos švietimo aspektas. Ugdymo ir studijų turinio politikos transformacijos sistemiškumo problemos. Šešėlinis švietimas. Švietimo politikos ir vadybos fragmentacija bei provincialumo problema.

Doktoranto pasiekimų vertinimas

50 proc. rašto darbas (apimtis – 1 sp. lankas, pasirinktos tiriamosios problemos aktualumas, jos analizės logiškumas ir nuoseklumas, kritinis argumentavimas ir išvadų pagrįstumas; mokslinis stilius, korektiškas šaltinių citavimas.

50 proc. egzaminas raštu (atsakymas į atvirus probleminius klausimus. SOLO taksonomijos kriterijai).

Literatūra

Nurodyti pagrindinius literatūros šaltinius

1. Apple M. W. (1996). Cultural Politics and Education. Open University Press. Buckingham.
2. Bauman Z. (2002) Globalizacija. Pasekmės žmogui. Vilnius:Strofa.
3. T. Bulajeva, L. Duoblienė (eds) (2009). Lietuvos švietimo politikos transformacijos. Monografija. VU leidykla.
4. Bologna Process- Higher Education. <<http://europa.eu.int/comm/education/policies/2010>>
5. Bottery M. (1998). Professionals and Policy: management strategy in a competitive world.
6. Burbules N. C. (Editor), Torres C. A. (Editor). (2000). Globalization and Education: Critical Perspectives -Falmer Press.
7. Marsh D. (eds) (1998) Comparing Policy Networks. Open University Press. Buckingham.
8. Olssen M., Codd J., O' Neill A.-M. (2004). Education Policy: Globalization, Citizenship and Democracy. SAGE Publications.
9. Trowler, Paul (2002). Education Policy. Routledge.
10. Scheurich J., Skrla L. (eds.) (2003). Educational Equity and Accountability. Paradigms, Policies and Politics. Routledge.
11. Tomlinson, J. Globalization and Cultural Identity.
<http://www.polity.co.uk/global/pdf/GTReader2etomlinson.pdf>
- Tomlinson J. (2002). Globalizacija ir kultūra. Vilnius: Mintis.
12. Kalbų mokymo politikos aprašas. Lietuva.Kalbų politikos skyrius Strasbure. LR ŠMM 2004-2006.
13. Shohamy E. (2006). Language Policy: Hidden agendas and new approaches. Routledge: Taylor and Francis Group.
14. Welsh T. ir McGinn N. F. (2008). Švietimo decentralizacija: kodėl, kaip, kas ir kada? Vilnius: Versa.

Studijų modulio rengėjai

Mokslo laipsnis, vardas, pavardė, padalinio pavadinimas

Dr. Tatjana Bulajeva VU Filosofijos fakulteto Eedukologijos katedros docentė

Patvirtinta (mokslo krypties pavadinimas) mokslo krypties doktorantūros komiteto 2011 m. spalio 25 d. posėdžio nutarimu Nr. (protokolo Nr. 6).